

PROJEKT

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM NA LATA 2022- 2030

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku
przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Sępólnie Krajeńskim

WSTĘP	5
1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO	8
2. DIAGNOZA SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM	10
2.1. <i>Profilaktyka i leczenie na terenie Powiatu Sępoleńskiego</i>	17
2.2. <i>Osoby z niepełnosprawnościami w systemie edukacji.....</i>	20
2.3. <i>Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.....</i>	24
2.3.1. <i>Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami.....</i>	25
2.3.2. <i>Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.....</i>	35
3. INSTYTUCJE I PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM	46
3.1. <i>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku</i>	47
3.1.1. <i>Punkt Poradnictwa Specjalistycznego.....</i>	47
3.1.2. <i>Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku</i>	47
3.2. <i>Mieszkania chronione.....</i>	48
3.3. <i>Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim</i>	49
3.4. <i>Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych Powiatu Sępoleńskiego ...</i>	49
3.5. <i>Centrum Administracyjne Domów Dla Dzieci w Więcborku</i>	50
3.6. <i>Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu rodzinnego – „Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie”</i>	51
3.7. <i>Dom Pomocy Społecznej w Suchorączku</i>	51
3.8. <i>Dom Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim.....</i>	52
3.9. <i>Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Kamieniu Krajeńskim</i>	52
3.10. <i>Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu "Dorośli-Dzieciom" w Sępólnie Krajeńskim.....</i>	53
3.11. <i>Ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Sępoleńskiego</i>	53
3.12. <i>Szpital Powiatowy im. dr Adama Gacy i dr Józefa Łaskiego w Więcborku.....</i>	55
3.13. <i>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim</i>	55
3.14. <i>Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku</i>	55
3.14.1. <i>Klub Samopomocy „DOMEK” w Więcborku</i>	56
3.15. <i>Klub Seniora w Gminie Więcbork</i>	56
3.16. <i>Dom Dziennego Pobytu w Kamieniu Krajeńskim</i>	57
3.17. <i>Dom Seniora im. św. Franciszka z Asyżu w Więcborku</i>	57
3.18. <i>Dom Seniora Gold w Szynwałdzie.....</i>	57
3.19. <i>Organizacje pozarządowe i fundacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami</i>	

<i>w Powiecie Sępoleńskim</i>	58
3.19.1. <i>Stowarzyszenie „Dorośli Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim</i>	59
3.19.2. <i>Stowarzyszenie „Jesteśmy Tacy Sami” w Sępólnie Krajeńskim</i>	60
3.19.3. <i>Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jantar” w Sępólnie Krajeńskim</i>	60
3.19.4. <i>Stowarzyszenie na rzecz osób ze spektrum autyzmu „NIEBIESKO MI” w Sępólnie Krajeńskim</i>	61
3.19.5. <i>Stowarzyszenie Przyjaciół Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Suchorączku</i>	61
3.19.6. <i>Fundacja Pomocy Osobom Starszym i Ubogim „Mała Trzódka” w Więcborku</i>	62
3.19.7. <i>Stowarzyszenie „Pomóż Sobie Pomagając Innym” w Kamieniu Krajeńskim</i>	63
4. CELE PROGRAMU I PODEJMOWANE DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU	63
4.1. <i>Analiza SWOT</i>	64
4.2. <i>Cel główny i cele operacyjne programu</i>	66
4.3. <i>Adresaci programu</i>	71
4.4. <i>Koordynatorzy programu</i>	71
4.5. <i>Realizatorzy programu</i>	71
4.6. <i>Źródła finansowania programu</i>	72
4.7. <i>Czas realizacji i zasięg programu</i>	72
4.8. <i>Monitoring i ewaluacja programu</i>	73
ZAKOŃCZENIE	73
SPIS RYSUNKÓW	75
SPIS TABEL	75
SPIS WYKRESÓW	76

WSTĘP

Zgodnie z art. 35 a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573) zadaniem powiatu jest opracowanie i realizacja, zgodnie z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

„Powiatowy program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim na lata 2022 – 2030” jest dokumentem służącym realizacji aktywnej polityki społecznej, zmierzającej do integracji osób z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną w Powiecie Sępoleńskim. Ma za zadanie kierunkować i koordynować działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie. Ponadto stanowi podstawę do opracowania i realizacji programów na rzecz tej grupy społecznej i pozyskania dodatkowych środków.

Działania w zakresie osób z niepełnosprawnościami, w tym zadania zapisane w „Powiatowym programie działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim na lata 2022 – 2030” są kontynuacją „Powiatowego programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Sępoleńskim na lata 2016-2021”. Ponadto program jest spójny z innymi dokumentami krajowymi i unijnymi, m.in.:

- Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjętą uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.,
- wojewódzkim programem dotyczącym wyrównania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych pn. „Program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 r. – Równe Szanse 2030+”,
- Rządowym Programem Dostępność PLUS,
- Rządowym Programem Kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”,
- Strategią Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Sępoleńskiego.

Najbliżej spraw i problemów mieszkańców jest samorząd powiatowy oraz samorządy gminne i te podmioty powinny przejąć kierownictwo w budzeniu powszechnej świadomości

społeczeństwa co do korzyści włączenia osób z niepełnosprawnościami w każdą dziedzinę życia społecznego, ekonomicznego i politycznego.

Partnerem samorządów w podejmowaniu działań służących poprawie warunków życia osób z niepełnosprawnościami i przełamywaniu barier powinny być organizacje pozarządowe. Mogą one w różny sposób służyć pomocą – formułując potrzeby, sugerując odpowiednie rozwiązania i świadcząc usługi, uzupełniając władze.

Istotne jest, aby samorządy lokalne maksymalnie wykorzystały istniejące zasoby finansowe, rzeczowe, osobowe na działania dla osób z niepełnosprawnościami. Dlatego jest sprawą ważną, aby do planów rozwoju ogólnego, samorządy włączyły bezpośrednie działania związane z zapobieganiem niepełnosprawności, rehabilitacją osób z niepełnosprawnościami i wyrównywaniem ich szans.

Istnieje szereg aktów prawnych regulujących kwestie osób z niepełnosprawnościami. Na straży praw i wolności obywateli naszego kraju stoi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. To podstawowy akt prawny, regulujący między innymi prawa osób z niepełnosprawnościami. Osoby z niepełnosprawnościami zgodnie z art. 32 Konstytucji RP, jak wszyscy obywatele, mają fundamentalne prawo do równego traktowania. Konstytucja RP zakazuje dyskryminacji obywateli w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Nakłada też na władze publiczne, zgodnie z art. 68, obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej, a art. 69 Konstytucji RP nakłada obowiązek udzielania osobom z niepełnosprawnościami pomocy w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy w drodze przeszkolenia zawodowego i pomocy w zakresie komunikacji społecznej, pozwalającej im żyć w społeczeństwie. Ponadto Konstytucja RP określa zasady, jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza i samorządy terytorialne, działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

W uchwale z dnia 1 sierpnia 1997 r. - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, iż osoby z niepełnosprawnościami, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę i pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi lub zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia i nie mogą podlegać dyskryminacji. Oznacza to w szczególności prawo osób z niepełnosprawnościami do:

- dostępu do dóbr i usług, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień

niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,

- dostępu do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną,
- nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- zabezpieczenia społecznego, uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób z niepełnosprawnościami,
- pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

W dniu 13 grudnia 2006 r. Rezolucją nr 61/106 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, która ma na celu zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami posiadania takich samych praw i obowiązków jak inni członkowie społeczeństwa, umożliwienie uczestnictwa w życiu społecznym w roli pełnoprawnych jego członków oraz równości wobec prawa. Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do bezpieczeństwa, wolności, niezależnego życia, edukacji, pracy i udziału we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Konwencja została podpisana przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 30 marca 2007 r.

Pomimo ciągle rosnącej świadomości społecznej, dotyczącej rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami w dalszym ciągu obserwuje się utrudnienia dla tej

grupy osób w wejściu na rynek pracy oraz napotykanie na bariery utrudniające pełne korzystanie z praw, a nawet wykonywanie obowiązków obywatelskich.

Obowiązek wyrównywania tych szans oraz zajęcie się konsekwencjami niepełnosprawności spoczywa na władzach państwowych i samorządowych. Jednak nie zmniejsza to odpowiedzialności ogółu społeczeństwa, jednostek czy też organizacji, które już od lat są partnerami w tworzeniu spójnej i efektywnej polityki na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Przedstawiony program stanowi uporządkowany zbiór celów tworzących system wspierania osób z niepełnosprawnościami mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego. Jest on wyznacznikiem kierunków działania i może stanowić podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych projektów działań.

1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

Powiat Sępoleński został reaktywowany 01.01.1999 r. na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego, trójstopniowego podziału terytorialnego państwa. Powiat Sępoleński stanowi jednostkę strukturalną województwa kujawsko-pomorskiego i położony jest w północno-zachodniej jego części na przecięciu tras komunikacyjnych: Poznań – Gdynia oraz Warszawa – Bydgoszcz – Koszalin. Siedzibą powiatu jest miasto Sępólno Krajeńskie.

Powiat zajmuje powierzchnię 791 km². Natomiast gęstość zaludnienia wynosi 52 osoby na km², co plasuje nas na tle pozostałych powiatów w województwie kujawsko-pomorskim na 20 miejscu¹. W skład Powiatu Sępoleńskiego wchodzi cztery gminy: Sępólno Krajeńskie, Więcbork, Kamień Krajeński i Sośno na terenie, których leżą trzy miasta: Sępólno Krajeńskie, Więcbork i Kamień Krajeński.

Powiat Sępoleński graniczy z 7 powiatami położonymi w granicach 3 województw, w tym z 12 gminami:

a) w województwie kujawsko-pomorskim:

- z powiatem bydgoskim (w ramach powiatu z gminami: Koronowo i Sicienko),
- z powiatem nakielskim (w ramach powiatu z gminą Mrocza),
- z powiatem tucholskim (w ramach powiatu z gminami: Gostycyn i Kęsowo),

b) w województwie pomorskim:

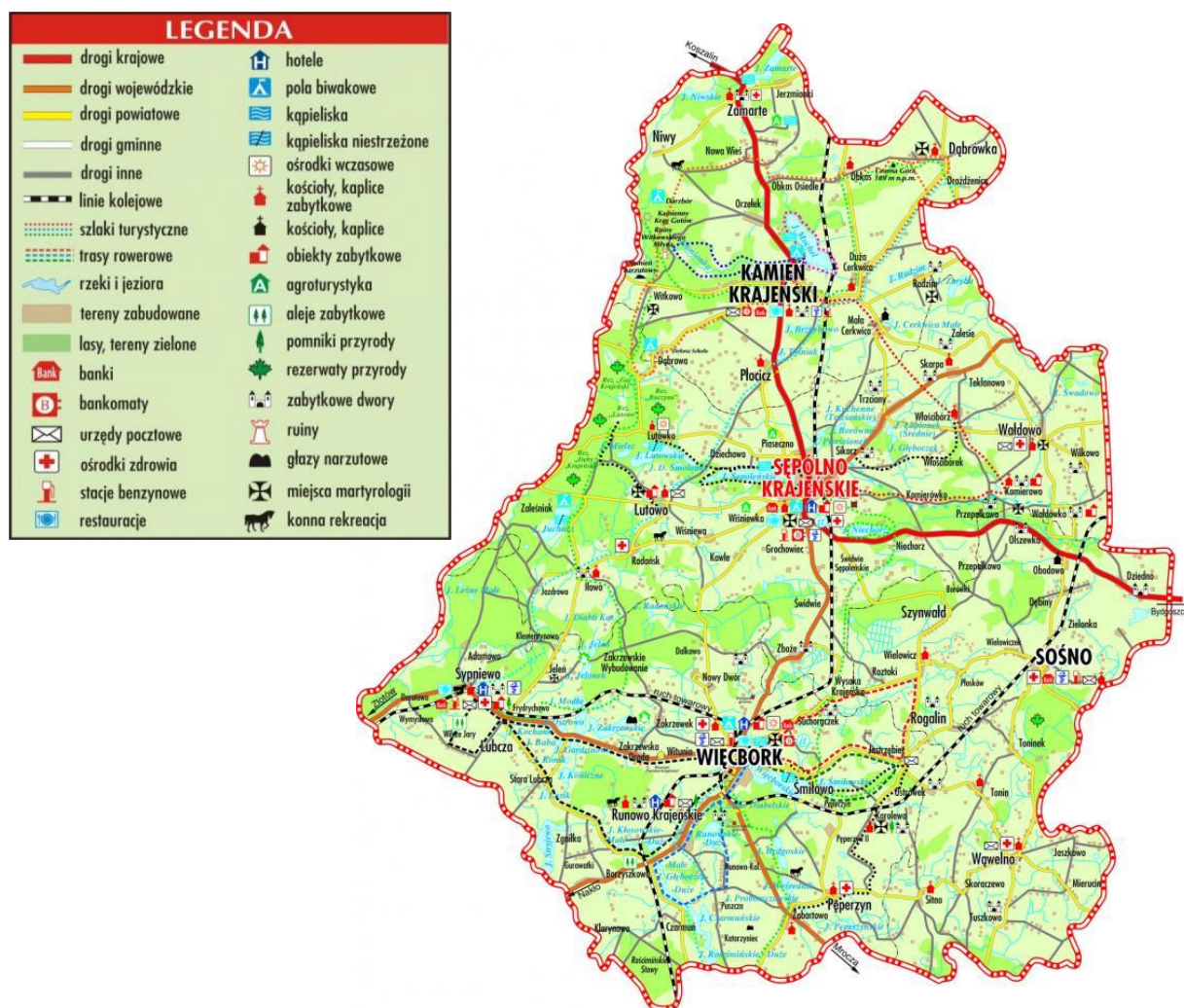
- z powiatem chojnickim (w ramach powiatu z gminą Chojnice),

¹ http://bydgoszcz.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_kujawsko-pomorskie/portrety_powiatow/powiat_sepolenski.pdf.

- z powiatem człuchowskim (w ramach powiatu z gminami: Debrzno i Człuchów),
- c) w województwie wielkopolskim:
 - z powiatem pilskim (w ramach powiatu z gminą Łobżenica),
 - z powiatem złotowskim (w ramach powiatu z gminami: Lipka, Zakrzewo i Złotów).

Wszystkie powiaty, z którymi graniczy Powiat Sępoleński są większe zarówno pod względem zajmowanej powierzchni, jak i liczby mieszkańców.

Rysunek Nr 1. Mapa Powiatu Sępoleńskiego.

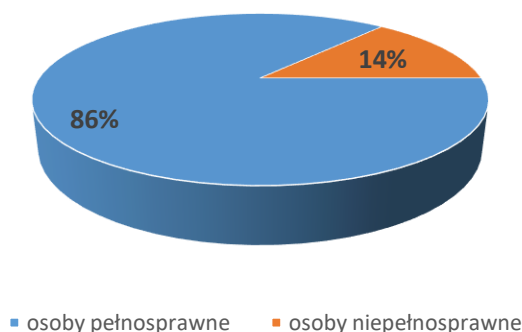
Źródło: Strona starostwa powiatowego - [Mapa Powiatu | Powiat Sępoleński \(powiat-sepolno.pl\)](http://MapaPowiatu.PowiatSepolnski.powiat-sepolno.pl)

2. DIAGNOZA SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM

W Powiecie Sępoleńskim na dzień 30 czerwca 2020 r. zamieszkiwało 40 922 osoby, z czego 20 457 to mężczyźni, a 20 465 to kobiety. W miastach Powiatu Sępoleńskiego zamieszkiwało 17 338 osób – 42,4% ludności (mężczyźni – 8 349 osób, kobiety 8 989 osób), a na wsi 23 584 osób – 57,6% ludności (mężczyźni – 12 108 osób, kobiety – 11 476 osób)².

Osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim, wg Powszechnego Spisu Narodowego 2011 r. jest 5 594 osób³ (14% ogółu mieszkańców), z czego 4 449 osób to osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, a 1 145 osób to osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Wykres Nr 1. Liczba osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych w Powiecie Sępoleńskim.

Źródło: Opracowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku na podstawie danych GUS.

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie jest:

- dla osób w wieku 16 lat i więcej - posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalającego niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- dla dzieci poniżej 16 roku życia - tj. urodzonych po 20 maja 1986 r. uprawnienie do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego⁴.

² <http://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#>

³ <http://bydgoszcz.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/nsp-2011-ludnosc-i-gospodarstwa-domowe-w-województwie-kujawsko-pomorskim-stan-i-struktura-spoleczno-ekonomiczna,14,1.html>

⁴ Pod red. Halina Dmochowska Główny Urząd Statystyczny Narodowy Spis Powszechny 2002r. *Osoby niepełnosprawne oraz ich gospodarstwa domowe 2002. Część I osoby niepełnosprawne* 2003 Warszawa, s. 15-16.

Tabela Nr 1. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie wg Powszechnego Spisu Narodowego 2011 r. w Powiecie Sępoleńskim.

Osoby niepełnosprawne prawnie						
Razem	Osoby w wieku 16 lat i więcej o stopniu niepełnosprawności:					Osoby w wieku 0-15 lat
	razem	znacznym	umiarkowanym	lekkim	nieustalonym	
4449	3910	1240	1510	1051	109	539

Źródło: <http://bydgoszcz.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/nsp-2011-ludnosc-i-gospodarstwa-domowe-w-województwie-kujawsko-pomorskim-stand-i-struktura-spoeczno-ekonomiczna,14,1.html>.

Tabela Nr 2. Liczba osób niepełnosprawnych biologicznie wg Powszechnego Spisu Narodowego 2011 r. w Powiecie Sępoleńskim.

Osoby niepełnosprawne biologicznie			
Razem	Odczuwający ograniczenie sprawności:		
	całkowite	poważnie	umiarkowanie
1145	72	258	815

Źródło: <http://bydgoszcz.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/nsp-2011-ludnosc-i-gospodarstwa-domowe-w-województwie-kujawsko-pomorskim-stand-i-struktura-spoeczno-ekonomiczna,14,1.html>.

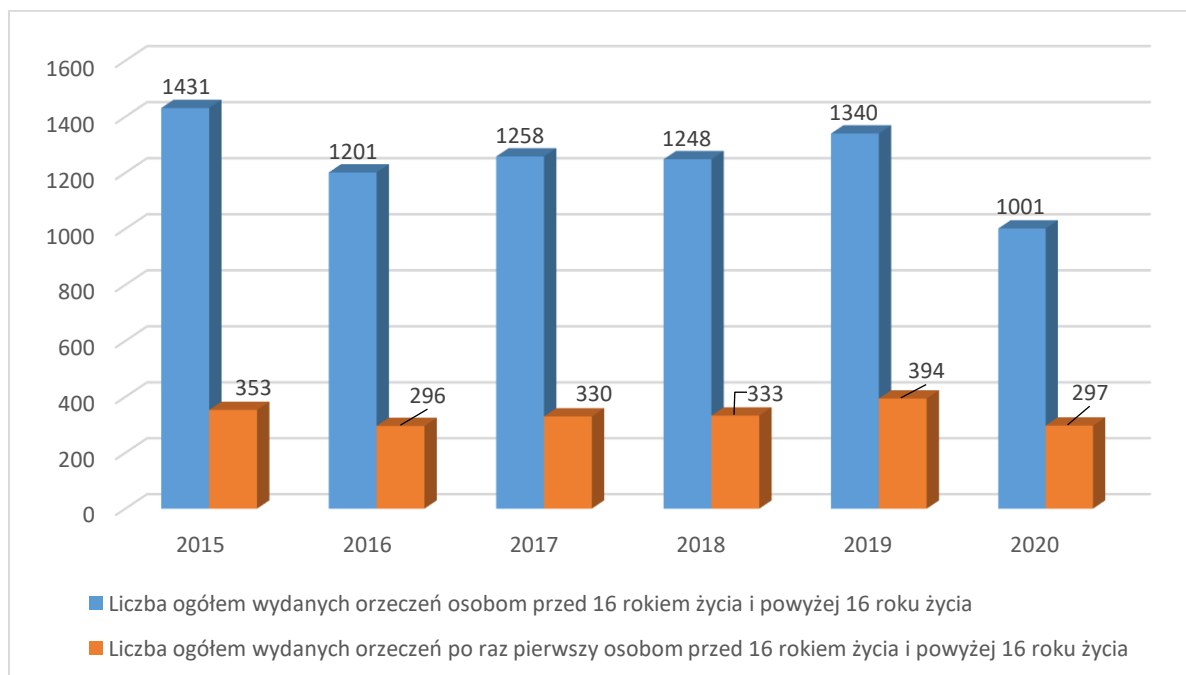
Tabela Nr 3. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie wg aktywności ekonomicznej Powiatu Sępoleńskiego.

Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status na rynku pracy
	razem	pracujący	bezrobotni		
5343	740	582	158	4591	12

Źródło: Pod red. Halina Dmochowska Główny Urząd Statystyczny Narodowy Spis Powszechny 2002r. *Osoby niepełnosprawne oraz ich gospodarstwa domowe 2002. Część I osoby niepełnosprawne* 2003 Warszawa, s. 71.

W Powiecie Sępoleńskim wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Wykres Nr 2. Zestawienie ogółem liczby wydanych orzeczeń osobom przed 16 rokiem życia i powyżej 16 roku życia, w tym po raz pierwszy w latach 2015-2020.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Biorąc pod uwagę dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku stwierdzić można, że począwszy od 2015 roku liczba wydanych orzeczeń po raz pierwszy osobom przed 16 rokiem życia i powyżej 16 roku życia utrzymuje się na zbliżonym poziomie, co obrazuje powyższy wykres. W 2020 roku liczba orzeczeń zmalała, ponieważ ważność orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydanych na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573) oraz ważność kart parkingowych, została wydłużona na mocy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842 z późn. zm.) – art. 15 h. Nowe przepisy określają, że:

- a) jeśli ważność orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, wydanego na czas określony, upłynęła do 90 dni przed wejściem w życie ww. ustawy, to zachowuje ono ważność (pod warunkiem złożenia w trakcie ważności tego orzeczenia kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia) przez 60 dni od odwołania stanu

zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia) – przepis ten wszedł w życie 9 grudnia 2019 r.;

- b) jeśli ważność orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, wydanego na czas określony upływa po wejściu w życie tej ustawy, to zachowuje ono ważność przez 60 dni od odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia) – przepis ten wszedł w życie 8 marca 2020 r.;
- c) w związku z zachowaniem ważności orzeczeń na powyższych warunkach, także karty parkingowe zachowują ważność przez 60 dni od odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii (nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia);
- d) także karty parkingowe wydane placówkom zachowują ważność przez 60 dni od odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii;
- e) jeżeli od kończącego się orzeczenia uzależniona była wydana wcześniej decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej, to okres wskazany w decyzji także ulega przedłużeniu tak jak orzeczenie.

Od 14 marca 2020 roku Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku realizował zadania niezbędne do zapewnienia pomocy osobom z niepełnosprawnościami w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę, tj. komisje orzekające wydawały orzeczenia na podstawie złożonego wniosku i dokumentacji medycznej bez bezpośredniego badania osoby. Lekarz, przewodniczący komisji orzeczniczej, mógł ocenić stan zdrowia osoby występującej o orzeczenie na podstawie dokumentacji medycznej dołączonej do wniosku. Powyższe uregulowania miały na celu zabezpieczenie praw osób z niepełnosprawnościami w trakcie trwania stanu pandemii.

Tabela Nr 4. Zestawienie ogółem wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia z podziałem na gminy w latach 2015-2020 zawierające liczbę wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, o odmowie ustalenia niepełnosprawności oraz o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Wyszczególnienie	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
Gmina Kamień Krajeński	164	110	153	156	150	121
Gmina Sępólno Krajeński	398	383	384	375	472	356
Gmina Więcbork	338	286	313	342	345	276
Gmina Sośno	150	117	123	104	130	90
Inne (z innych powiatów)	5	6	3	6	3	1
Razem	1055	902	976	983	1100	844

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Tabela Nr 5. Zestawienie ogółem wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia z podziałem na gminy w latach 2015-2020 zawierające liczbę wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, o odmowie ustalenia niepełnosprawności oraz o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Wyszczególnienie	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
Gmina Kamień Krajeński	81	61	50	40	30	35
Gmina Sępólno Krajeńskie	143	118	99	108	102	59
Gmina Więcbork	106	81	88	76	74	42
Gmina Sośno	44	34	45	41	34	21
Inne (z innych powiatów)	2	5	0	0	0	0
Razem	376	299	282	265	240	157

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Z powyższych tabel możemy stwierdzić, że najwięcej orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia i powyżej 16 roku życia wydawanych jest dla mieszkańców Gminy Sępólno Krajeńskie.

Tabela Nr 6. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia ze względu na stopień niepełnosprawności w latach 2015-2020.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności	330	251	295	334	430	297
Liczba osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	463	383	443	440	434	343
Liczba osób z lekkim stopniem niepełnosprawności	196	199	183	166	165	158
Razem	989	833	921	940	1029	798

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępolnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Tabela Nr 7. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2015-2020.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia	269	238	251	228	197	157

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępolnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Jak wynika z powyższych tabel najwięcej orzeczeń stanowią orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności jak również orzeczenia dla osób przed 16 rokiem życia, chociaż liczba tych ostatnich od 2018 roku spada.

Tabela Nr 8. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem i powyżej 16 roku życia wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2015-2020.

Przyczyna niepełnosprawności	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Razem
01-U - upośledzenie umysłowe	20	22	18	27	26	15	128
02-P – choroby psychiczne	126	113	122	146	144	119	770
03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	39	42	38	44	32	30	225
04-O – choroby narządu wzroku	24	29	23	34	42	19	171
05-R – upośledzenie narządu ruchu	416	334	385	412	443	256	2246
06-E - epilepsja	25	16	27	15	10	16	109
07-S – choroby układów oddechowych i krążenia	303	248	259	203	207	162	1382
08-T – choroby układu pokarmowego	28	36	29	42	43	29	207
09-M – choroby układu moczowo-płciowego	63	51	47	76	68	65	370
10-N - choroby neurologiczne	119	115	141	113	118	147	753
11-I – inne, w tym schorzenia:	75	58	66	41	66	63	369

endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego							
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe	20	7	17	15	27	19	105

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępolnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Z powyższej tabeli wynika, że najczęściej orzeczeń wydawanych jest z powodu upośledzeń narządu ruchu oraz choroby układu oddechowego i krążenia w granicach od 162 do 443 orzeczeń rocznie. Następną grupą orzeczeń są orzeczenia wydane z powodu choroby psychicznej, choroby neurologicznej w granicach od 113 do 147 orzeczeń rocznie. W porównaniu z danymi zebranymi w poprzednim programie widzimy wzrost wydanych orzeczeń z powodu upośledzenia narządu ruchu, chorób układu pokarmowego, chorób układu moczowo-płciowego oraz całościowych zaburzeń rozwojowych.

Tabela Nr 9. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2020.

Cel złożenia wniosku	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Odpowiednie zatrudnienie	204	192	203	176	182	121
Szkolenie	7	3	5	5	3	0
Uczestnictwo w WTZ	32	24	15	12	12	4
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	321	311	356	301	235	147
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	104	127	141	173	309	284
Zasiłek stały	0	0	0	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	194	185	203	190	245	202
Korzystanie z karty parkingowej	175	54	75	100	96	64
Inny cel złożenia wniosku	50	42	24	30	35	25
Razem	1087	938	1022	987	1117	847

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępolnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Wśród osób, które złożyły wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, najczęściej było tych, które za cel wydania orzeczenia podały konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Częstą przyczyną ubiegania się o wydanie orzeczenia było również znalezienie odpowiedniego zatrudnienia, korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług

socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych) czy ubieganie się o zasiłek pielęgnacyjny.

Tabela Nr 10. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2015-2020.

Cel złożenia wniosku	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Zasiłek pielęgnacyjny	356	287	256	235	207	135
Zasiłek stały	12	10	16	23	33	10
Inny cel złożenia wniosku	6	4	3	2	5	7
Razem	374	301	275	260	245	152

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępolnie Krajeńskiej z siedzibą w Więcborku.

Jak wynika z powyższych danych, najczęstszym celem złożenia wniosku o ustalenie niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia, było uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego.

2.1. Profilaktyka i leczenie na terenie Powiatu Sępoleńskiego

Profilaktyka to zapobieganie, postępowanie mające na celu przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom, np. chorobom, wypadkom. Profilaktyka zdrowotna obejmuje krzewienie oświaty zdrowotnej, propagowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia, czynnego wypoczynku, stosowanie masowych badań profilaktycznych i szczepień ochronnych oraz zwalczanie szkodliwych czynników środowiskowych. Natomiast, leczenie to dział medycyny obejmujący metody postępowania, mające na celu przywrócenie zdrowia.

Skuteczna pomoc medyczna jest jednym z warunków równoprawnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym. Natomiast o skuteczności pomocy medycznej w stosunku do osób z niepełnosprawnościami decydują takie czynniki jak:

- wczesne wykrycie,
- zdiagnozowanie i leczenie uszkodzeń zdrowia.

Duże znaczenie w osiąganiu pozytywnych rezultatów leczenia i usprawniania ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku osoby z niepełnosprawnościami lub zagrożonego niepełnosprawnością dziecka, działania te powinny być kierowane do jego rodziców. Ważne jest też wsparcie przez grupy innych rodziców dzieci z podobną niepełnosprawnością. W przypadku osoby dorosłej, która na skutek wypadku lub choroby staje się osobą z niepełnosprawnościami, bardzo ważne jest, obok potrzeby ratowania życia, leczenia i rehabilitacji medycznej, wsparcie poradnictwem. Ważnym elementem wsparcia leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

Na rzecz osób z niepełnosprawnościami pracę wykonują pielęgniarki środowiskowe, stanowiące personel medyczny, mające uprawnienia do wykonywania czynności pielęgniarskich w zakresie profilaktyki, leczenia i rehabilitacji. Pielęgniarka podstawowej opieki zdrowotnej wybrana przez ubezpieczonego planuje i realizuje kompleksową opiekę pielęgniarską nad osobą ubezpieczoną i jej rodziną, społecznością w środowisku zamieszkania i nauki, z uwzględnieniem miejsca wykonywania świadczenia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób, świadczeń pielęgnacyjnych, diagnostycznych, leczniczych oraz rehabilitacyjnych.

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego działają następujące jednostki organizacyjne, które realizują zadania z zakresu rehabilitacji zdrowotnej⁵:

1) Gmina Sępólno Krajeńskie:

- Zespół Diagnostyczno-Leczniczy BONUS-PLUS Sp. z o. o. w Sępólnie Krajeńskim,
- Centrum Medyczne SPAMED Kuczyński i Wspólnicy Spółka Jawna w Sępólnie Krajeńskim,
- Ośrodek Zdrowia w Wałdowie i Radońsku prowadzony przez Centrum Medyczne SPAMED z Sępólna Krajeńskiego,
- "Doktor" Spółka z o. o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sępólnie Krajeńskim,
- CARITAS Diecezji Bydgoskiej – Stacja Opieki Długoterminowej CARITAS w Sępólnie Krajeńskim,
- VITALABO – Laboratoria Medyczne Sp. z o. o. – Punkt Pobrań w Sępólnie Krajeńskim,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Ginekologiczno-Położnicza, Poradnia Reumatologiczna, Zespół Specjalistyczny Ratownictwa Medycznego, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy w zakresie Ginekologiczno-Położniczym w Sępólnie Krajeńskim – komórki organizacyjne NOVUM-MED Sp. z o. o.,
- NZOZ „JANTAR” Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, prowadzony przez Stowarzyszenie Klub Abstynenta „JANTAR” w Sępólnie Krajeńskim,
- Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Sępólnie Krajeńskim,
- IZOMED – Zakład Rehabilitacji Izabela Sawicka w Sępólnie Krajeńskim,
- Lucyna Suchomska Gabinet Rehabilitacji i Terapii Manualnej w Sępólnie Krajeńskim;

2) Gmina Więcbork:

- NOVUM-MED Sp. z o. o. - Szpital Powiatowy im. dr Adama Gacy i dr Józefa Łaskiego z Oddziałem Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru

⁵ <https://rpwdl.csioz.gov.pl>.

Kardiologicznego, Oddziałem Chirurgii Ogólnej z Salą Intensywnego Nadzoru Pooperacyjnego, Oddziałem Ginekologiczno-Położniczym, Oddziałem Pediatrycznym z Pododdziałem Niemowlęcym, Oddziałem Noworodkowy, Blokiem Operacyjnym, Izłą Przyjęć Szpitala, Poradnią Chirurgii Ogólnej, Poradnią Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Poradnią Rehabilitacyjną, Zespołem Podstawowego Ratownictwa Medycznego, Działem Farmacji, Poradnią Kardiologiczną, Pracownią Fizjoterapii, Poradnią Neurologiczną, Poradnią Okulistyczną, Poradnią Medycyny Sportowej, Poradnią Ginekologiczno-Położniczą, Poradnią Diabetologiczną, Poradnią Otolaryngologiczną, Oddziałem Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Poradnią (Gabinetem) Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, Poradnią Chorób Wewnętrznych, Poradnią Pediatryczną, Poradnią Anestezjologiczną, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Poradnią Psychologiczną oraz Ambulatoryjnymi Świadczeniami Zdrowotnymi i Diagnostyki (Pracownia Diagnostyki Obrazowej, Pracownia Ultrasonografii, Pracownia Endoskopii, Medyczne Laboratorium Diagnostyczne, Pracownia Nieinwazyjnej Diagnostyki Kardiologicznej, Pracownia Spirometrii, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy w zakresie Chirurgii Ogólnej, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy w zakresie Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Pracownia Tomografii Komputerowej, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy w zakresie Ginekologiczno-Położniczym, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy w zakresie Okulistyki, Gabinet Diagnostyczno-Zabiegowy w zakresie Otolaryngologii) w Więcborku,

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ars Medica” Poradnie Specjalistyczne s. c. Dominika i Michał Bryczkowscy w Więcborku,
- Gminne Centrum Medyczne PROVITA Spółka z o.o. w Więcborku z filią w Sypniewie,
- Centrum Medyczne FAMILIA Sp. z o. o. w Więcborku
- VITALABO – Laboratoria Medyczne Sp. z o. o. – Punkt Pobrań w Więcborku;
- AKSEL-MED Specjalistyczne Sklepy Medyczne – Oddział w Więcborku;

3) Gmina Kamień Krajeński:

- Samodzielna Publiczna Miejsko – Gminna Przychodnia w Kamieniu Krajeńskim
- Zespół Podstawowy Ratownictwa Medycznego – komórka organizacyjna NOVUM-MED Sp. z o. o.;

4) Gmina Sośno:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” Ghazwan Haj Bakri w Sośnie z filią w Wąwelnie.

2.2. Osoby z niepełnosprawnościami w systemie edukacji

Kształcenie specjalne stanowi integralną część systemu oświaty w Polsce. Ustawa o systemie oświaty zakłada dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z opieki psychologicznej i specjalnych form pomocy dydaktycznej, jak również możliwości pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami i niedostosowaną społecznie. Właściwa i wczesna diagnoza oraz podjęcie pracy z dzieckiem, zanim ukończy 6 lat jest podstawową przesłanką wyboru odpowiedniej formy kształcenia i powodzenia na ścieżce szkolnej. Jednym z podstawowych elementów systemu kształcenia osób z niepełnosprawnościami, jest funkcjonowanie instytucji, jak najwcześniej diagnozujących niepełnosprawność oraz udzielających pomoc dzieciom, młodzieży, rodzicom, nauczycielom i opiekunom w rozwiązywaniu problemów z jakimi boryka się dziecko w drodze do dorosłości, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka zdolnego i wymagającego specjalnych potrzeb edukacyjnych. W Powiecie Sępoleńskim instytucją taką jest Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim. Poradnia realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności diagnostycznej, terapeutycznej, doradczej oraz profilaktycznej w środowisku, a w szczególności:

1) w zakresie diagnozy:

- prowadzi badania dzieci zgłaszających się do poradni,
- dokonuje diagnozy potrzeb edukacyjnych, odchyleń i zaburzeń rozwojowych dzieci i młodzieży,
- kwalifikuje do odpowiednich form pomocy psychologiczno–pedagogicznej, profilaktyczno–wychowawczej, kształcenia specjalnego i resocjalizacji,
- wykonuje zadania dotyczące wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, a także orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego dzieci z autyzmem, dzieci niesłyszących i słabo słyszących oraz niewidomych i słabo widzących;

2) w zakresie terapii:

- prowadzi różnego rodzaju formy terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej w stosunku do dzieci i młodzieży,

- inspiruje działalność terapeutyczną w przedszkolach, szkołach i innych placówkach,
- udziela konsultacji i innych form pomocy merytorycznej w tym zakresie;

3) w zakresie doradztwa:

- prowadzi doradztwo psychologiczne, pedagogiczne dla dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli,
- wyrabia u młodzieży umiejętność racjonalnego wyboru kierunku kształcenia i zawodu;

4) w zakresie profilaktyki zaburzeń rozwojowych i trudności wychowawczych:

- wspiera rodzinę, szkołę,
- popularyzuje wiedzę psychologiczną i pedagogiczną,
- rozwija umiejętności wychowawcze,
- inicjuje różnorodne formy pracy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym dzieci i młodzieży.

Wsparcie udzielone rodzinom, dzieciom i młodzieży przez Poradnię na przełomie lat 2015-2020 obrazują poniższe tabele.

Tabela Nr 11. Wsparcie udzielane przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Sępólnie Krajeńskim w latach 2015-2020.

Wyszczególnienie	Rok szkolny 2015/2016	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020
Ilość przyjętych dzieci i młodzieży	1227	1065	1138	1060	892
Ilość diagnoz:					
- psychologicznych	751	683	683	635	437
- pedagogicznych	739	486	611	565	445
- logopedycznych	447	366	466	361	230
- lekarskie	203	174	152	204	156
Terapie:					
- psychologiczne	37	64	100	90	71
- pedagogiczne	3	7	19	27	24
- logopedyczne	8	36	148	177	104
- inne zajęcia o charakterze terapeutycznym	0	1	3	1	3
- socjoterapia	1	3	2	1	1
- terapia dla uczniów zdolnych	0	4	16	8	11
Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju	12	17	20	19	14

Źródło: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim.

W ciągu ostatnich 5 lat osoby zgłaszające się do Poradni najczęściej korzystały z poradnictwa psychologicznego – 3189 wydanych porad oraz poradnictwa pedagogicznego – 2846 wydanych porad. Jeżeli chodzi o terapię to w ciągu 5 lat, najwięcej osób zostało objętych terapią logopedyczną – 473 udzielonych terapii i terapią psychologiczną – 361 udzielonych terapii. Dodatkowo Poradnia w latach 2015-2020 wydała 82 opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju. W porównaniu z danymi z poprzedniego programu zauważalny jest tu wzrost o 70 % wydanych opinii.

Tabela Nr 12. Liczba wydanych orzeczeń przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Sępólnie Krajeńskim ze względu na powód jego wydania w latach 2015-2020 dla mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego.

Powód wydania orzeczenia	Rok szkolny 2015/2016	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020
dla niesłyszących i słabo słyszących	4	7	5	6	4
dla niewidomych i słabo widzących	4	6	2	13	11
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	57	33	34	43	32
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	29	14	15	18	14
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	15	8	9	15	5
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	10	16	13	25	24
dla zagrożonych niedostosowaniem społecznym	11	13	12	13	12
o potrzebie nauczania indywidualnego	45	46	34	29	22
indywidualne przygotowanie przedszkolne	2	0	0	2	0
z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją	12	13	7	14	11
z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera	10	12	12	20	17

Źródło: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim.

Jak wynika z powyższej tabeli w przeciągu 5 lat Poradnia wydała najwięcej orzeczeń dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – 199 wydanych orzeczeń oraz orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego – 176 wydanych orzeczeń. W porównaniu

z danymi z poprzedniego programu zauważalny jest wzrost wydanych orzeczeń dla osób zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją i z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera ponad 100 %.

W systemie edukacji dla osób z niepełnosprawnościami lub niedostosowanych społecznie wyróżnia się następujące formy kształcenia:

- publiczne specjalne: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły przysposabiające do pracy, szkoły branżowe, szkoły średnie, szkoły policealne i ośrodki szkolno-wychowawcze;
- klasy w szkołach i placówkach ogólnodostępnych: integracyjne, specjalne, terapeutyczne,
- publiczne ogólnodostępne.

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego poza placówkami ogólnie dostępnymi funkcjonują:

1) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa nr 2 w Sępólnie Krajeńskim, Szkoła Przysposabiająca do Pracy w Sępólnie Krajeńskim, Oddziały Zamiejscowe w Kamieniu Krajeńskim, Oddziały Szkoły Podstawowej, Szkoły Przysposabiającej do Pracy w Więcborku.

Aktualnie Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sępólnie Krajeńskim funkcjonuje w trzech placówkach:

- a) szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy, internat – w Sępólnie Krajeńskim (9 oddziałów),
- b) szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy – w Więcborku (3 oddziały),
- c) grupy rewalidacyjno – wychowawcze – w Kamieniu Krajeńskim (2 oddziały).

Placówka liczy łącznie:

- 11 oddziałów szkoły podstawowej,
- 4 oddziały szkoły przysposabiającej do pracy,
- 2 grupy rewalidacyjno – wychowawcze,
- internat (16 miejsc) - (1 grupa wychowawcza),
- 13 uczniów nauczanych indywidualnie w domu.⁶

Ponadto na terenie placówki w Sępólnie Krajeńskim znajduje się „Sala Doświadczania Świata”, Pracownia Integracji Sensorycznej oraz Pracownia EEG Biofeedback.

2) Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie, w skład którego wchodzi m. in. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego Branżowa Szkoła I stopnia im. ks. dra

⁶ <http://www.zs2-sepolno.pl>.

Szczepana Gracza w Sypniewie, w którym mogą funkcjonować oddziały integracyjne lub specjalne kształtujące uczniów z niepełnosprawnościami⁷;

3) Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. J. Twardowskiego w Jastrzębcu⁸;

4) Gminne Przedszkole Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Sępólnie Krajeńskim⁹;

5) Sala Integracji Sensorycznej w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Sępólnie Krajeńskim.

2.3. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Współcześnie uważa się, że najbardziej skutecznym sposobem zaspokojenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest ich kompleksowa rehabilitacja. Jest to proces długotrwały i złożony, którego głównym zadaniem jest rozwijanie u osób trwale poszkodowanych na zdrowiu maksymalnych zdolności do wykonywania podstawowych codziennych zajęć, przygotowanie do pracy zawodowej oraz stworzenie warunków do kontaktów z otoczeniem i środowiskiem społecznym. W procesie tym stosowane są odpowiednie formy pomocy medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, zawodowej.

Prowadzone badania społeczne, w tym Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami zrealizowane w latach 2008-2010 przez PFRON oraz Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej, wyraźnie potwierdzają, że jakość życia osób z niepełnosprawnościami w zasadniczym stopniu związana jest z jakością funkcjonowania społeczności lokalnych, w tym władzy i administracji szczebla powiatowo – gminnego. Poprawa efektywności pomocy kierowanej do osób z niepełnosprawnościami wymaga zwiększenia odpowiedzialności samorządu, za stwarzanie dogodnych warunków rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, wchodzących w skład społeczności lokalnej. Jak wynika z prowadzonych badań, władza i administracja lokalna powinna radykalnie rozwinąć swoje rozumienie problemów dotyczących niepełnosprawności. Z drugiej strony musi otrzymać dobre, prawne oprzyrządowanie oraz silniejsze niż dotąd wsparcie finansowe dla działań prowadzonych wobec osób z niepełnosprawnościami.

⁷ <http://zscckrsypniewo.pl/dokumenty-szkoly/>.

⁸ szkolajastrzebiec.pl/download/statut-2017-pdf/?wpdmdl=11031.

⁹ <https://rspo.gov.pl/rspo/30373>.

2.3.1. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Rehabilitacja społeczna, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ma na celu umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym. Realizacja powyższego celu odbywa się poprzez: wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby z niepełnosprawnościami, umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji, kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnościami. Obszar dotyczący rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku, w skład którego wchodzi:

- 1) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów do pobytu w turnusach rehabilitacyjnych¹⁰,
- 2) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, które wymienione są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, w zakresie którego Narodowy Fundusz Zdrowia finansuje to świadczenie,
- 3) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych¹¹, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 4) dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych lub z udziałem osób niepełnosprawnych,
- 5) dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej¹²,
- 6) dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika.

¹⁰ Turnus rehabilitacyjny - jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między nimi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

¹¹ Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub znacznie utrudniają swobodę ruchu osobom z niepełnosprawnościami.

¹² Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Tabela Nr 13. Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystająca ze środków PFRON oraz wysokość udzielonego wsparcia za pośrednictwem PCPR w latach 2015 – 2020.

Wyszczególnienie	2015 r.		2016 r.		2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł
Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych, w tym:	489	1.028.347	469	1.001.782	503	1.025.009	485	1.158.870	436	1.249.871	521	1.507.011
- dofinansowanie do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym	69	55.223	116	97.495	106	112.025	120	139.920	95	115.357	124	113.261
- dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	299	254.935	256	205.301	294	217.079	266	183.717	248	200.170	281	257.760
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	3	14.288	5	12.836	5	11.500	2	5.583	7	40.722	5	57.036
- dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	56	68.447	33	26.618	35	28.500	40	36.798	34	37.278	61	111.394
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (zgodnie z zawartymi umowami)	22	19.614	19	19.807	16	14.997	10	13.000	5	6.000	3	4.330
- dofinansowanie kosztów działania Warsztatu Terapii Zajęciowej	40	615.840	40	639.725	47	640.908	47	779.852	47	850.344	47	963.230

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Od 2014 r. do 2020 r. Powiat Sępoleński realizował program pn. **„Program wyrównywania różnic między regionami” edycja II i III**. Celem strategicznym programu było wyrównanie szans osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. Program z roku na rok zmieniał obszary działań i ostatecznie możliwe było dofinansowanie ze środków PFRON z następujących obszarów:

- 1) **Obszar A - zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych.** Dofinansowanie udzielane jest na realizację projektów dotyczących

inwestycji w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych zapewniających dostępność do lokali zamieszkiwanych przez osoby z niepełnosprawnościami. Wnioski w tym obszarze składane są bezpośrednio do Oddziału PFRON w Toruniu.

- 2) **Obszar B - likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami poruszania się i komunikowania.** Dofinansowanie obejmuje część kosztów likwidacji barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami poruszania się i komunikowania.

W 2020 r. w ramach tego obszaru został zrealizowany projekt „Likwidacja barier architektonicznych w budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Polskich Noblistów w Więcborku”. W ramach tego projektu został zakupiony transporter schodowy gąsienicowy dla osoby z niepełnosprawnościami poruszającej się na wózku inwalidzkim. Całkowity koszt realizacji 16.900,00 zł, w tym środki PFRON 9.295,00 zł oraz udział własny Gminy Więcbork 7.605,00 zł.

- 3) **Obszar C - tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych.** Dofinansowanie obejmuje część kosztów utworzenia spółdzielni socjalnych w zakresie adaptacji pomieszczeń oraz wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami. W okresie od 2014 r. do 2020 r. nie zostały złożone żadne wnioski w tym obszarze.

- 4) **Obszar D - likwidacja barier transportowych.** Dofinansowanie obejmuje część kosztów zakupu lub przystosowania pojazdów przeznaczonych do przewozu osób z niepełnosprawnościami. Dofinansowaniem objęty jest zakup fabrycznie nowych pojazdów przeznaczonych do przewozu osób z niepełnosprawnościami lub przystosowanie posiadanych pojazdów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (zakup i montaż windy, pojazdu lub innego urządzenia dostosowującego pojazd do przewozu osób z niepełnosprawnościami).

W 2018 r. w ramach tego obszaru zostały zakupione 2 samochody/mikrobusy przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami dla Gminy Więcbork z przeznaczeniem dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku oraz dla Klubu Samopomocy „DOMEK” w Więcborku w wysokości 80.000,00 zł oraz dla Stowarzyszenia „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim z przeznaczeniem dla Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim w wysokości 80.000,00 zł.

5) **Obszar E - dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób z niepełnosprawnościami.** W okresie od 2014 r. do 2020 r. nie zostały złożone żadne wnioski w tym obszarze.

6) **Obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej.**

W 2020 r. w ramach tego obszaru został zrealizowany projekt „Remont i modernizacja mniejszego budynku siedziby Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim. W ramach tego projektu został wykonany remont i częściowa modernizacja jednego z dwóch budynków, w których funkcjonuje warsztat. Odnowiono cztery pracownie, wykonano szatnię, zaplecze socjalne oraz dostosowano łazienki do obowiązujących norm, dokonano wymiany armatury sanitarnej w pracowniach i łazienkach. Wymieniono instalację elektryczną oraz wydzielono pomieszczenie na kotłownię z nowym piecem gazowym. Wymieniono instalację wodno-kanalizacyjną. Wyrównano ściany i sufity, wymieniono nawierzchnię podłóg i stolarkę drzwiową. Na zewnątrz budynku wyremontowano podjazd do wózków inwalidzkich. Całkowity koszt realizacji projektu 112.500,00 zł, w tym środki PFRON 90.000,00 zł oraz wkład własny Stowarzyszenia „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim 22.500,00 zł.

7) **Obszar G – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.** W okresie od 2014 r. do 2020 r. nie zostały złożone żadne wnioski w tym obszarze.

Od 2012 r. Powiat Sępoleński realizuje **pilotażowy program „Aktywny samorząd”** finansowany ze środków PFRON. Program ten jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwił Powiatowi Sępoleńskiemu aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Tabela Nr 14. Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystająca ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu Aktywny samorząd oraz wysokość udzielonego wsparcia w latach 2015 – 2020.

Aktywny samorząd	2015 r.		2016 r.		2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł
Razem	58	135.350,76	62	150.820,57	52	129.636,70	49	134.941,99	61	209.539,30	54	234.007,11
pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	-	-	2	3.782,00	2	9.562,70	1	1.469,00	1	4.800,00	-	-
pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	5	6.936,76	3	3.756,00	2	2.752,00	3	4.587,00	6	11.635,60	-	-
pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	-	-	3	16.093,94	5	18.140,00	3	18.104,99	15	61.772,03	7	49.767,54
dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	-	-	1	2.000,00	-	-	2	4.000,00	-	-	1	2.000,00
pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10.000,00	1	20.750,00
pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	5	8.272,00	7	9.939,01	1	2.000,00	4	7.788,00	4	7.423,04	5	9.609,00
pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	-	-	1	20.200,00	-	-	-	-	1	20.200,00	1	14.200,00

*Powiatowy program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim
na lata 2022-2030*

pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	6.200,00	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6.200,00
pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	33.525,00
pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką)	3	2.267,00	5	11.858,62	6	13.473,00	6	13.118,00	6	16.153,63	4	7.877,45
pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	44	111.675,00	40	83.191,00	36	83.709,00	30	85.875,00	27	77.555,00	29	90.078,12

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku od 2015 roku do 2020 roku realizowało następujące projekty i programy na rzecz osób z niepełnosprawnościami:

1) „Zajęcia klubowe w WTZ”

Program ten został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą PFRON uchwałą nr 7/2018 w dniu 12 czerwca 2018 r. Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztat terapii zajęciowej zajęć klubowych, jako zorganizowanej formy rehabilitacji. W związku z realizacją programu, Powiat Sępoleński zawarł umowę na wsparcie realizacji zadania z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

a następnie ze Stowarzyszeniem „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim na realizację przez Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim zajęć klubowych dla osób znajdujących się na liście osób oczekujących na uczestnictwo w w/w warsztacie.

Tabela Nr 15. Realizacja programu „Zajęcia klubowe w WTZ” w latach 2018-2020.

Rok realizacji programu	Kwota otrzymanego dofinansowania ze środków PFRON na realizację programu	Liczba osób objętych programem	Działania realizowane w ramach programu
2018 r.	14.400,00 zł	12	Zajęcia z trenerami pracy wprowadzały uczestników w proces adaptacji do uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej, a zajęcia edukacyjno-kulturalne integrowały klubowiczów.
2019 r.	57.600,00 zł	12	
2020 r.	70.200,00 zł	13	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku.

2) „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu w 2017 r.”

Dzięki przystąpieniu w 2017 roku Powiatu Sępoleńskiego do realizacji programu pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu w 2017 r.” uruchomionego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku udzieliło 177 osobom z niepełnosprawnościami pomocy na kwotę 364.500,00 zł. Adresatami programu były osoby z niepełnosprawnościami oraz dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, które zostały poszkodowane w wyniku działania żywiołu, który przeszedł przez Powiat Sępoleński w 2017 roku. Osoby z niepełnosprawnościami, które zostały poszkodowane w wyniku działania żywiołu i spełniały warunki programu otrzymały jednorazowe świadczenie na rehabilitację społeczną w wysokości 2.000,00 zł, bądź jednorazowe świadczenie stanowiące rekompensatę poniesionych strat w odniesieniu do sprzętu, którego zakup był dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3) „Profesjonalne wsparcie, lepsze jutro-krok III”

Projekt realizowany był w ramach programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” edycja 2018 rok. Projektem zostało objętych 15 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz członkowie ich rodzin

zamieszkujących Gminę Więcbork. Uczestnicy projektu zostali objęci następującymi działaniami:

- trening kompetencji społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzony przez psychologa,
- indywidualne spotkania z psychologiem dla osób z zaburzeniami psychicznymi i członków ich rodzin w miejscu zamieszkania uczestników projektu,
- terapie zajęciowe poprzez dramatoterapię i muzykoterapię w celu pobudzenia inicjatywy twórczej uczestników i wyrażania swoich emocji,
- terapia ruchowa poprzez wyjazdy na basen – ćwiczenia i gimnastyka w wodzie z rehabilitantem,
- wyjazd integracyjny dla osób z zaburzeniami psychicznymi i członkami ich rodzin do Torunia, tzw. zwiedzanie fabularyzowane i wyjazd integracyjno-kulturalny do Teatru Polskiego w Bydgoszczy, które miały na celu kształtować pozytywne relacje uczestników projektu z osobami bliskimi,
- obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego poprzez zorganizowanie debaty na rzecz zdrowia psychicznego celem przełamania izolacji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, kształtowania pozytywnego wizerunku osoby z zaburzeniami psychicznymi; rozmowy o sytuacji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich oczekiwania na rzecz poprawy codziennego życia z udziałem przedstawicieli jednostek pomocy społecznej oraz społeczności lokalnej z otoczenia uczestników projektu.

Całkowity koszt realizacji zadania 39.545,90 zł, w tym środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 31.497,00 zł oraz wkład własny Powiatu Sępoleńskiego 8.048,90 zł.

4) „Przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. T. Kościuszki 3 w Sępólnie Krajeńskim z przeznaczeniem na siedzibę WTZ”

Projekt realizowany był w 2017 i 2018 roku oraz był współfinansowany ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Projekt objął wykonanie prac budowlanych (m. in. wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, wentylacyjnej, telekomunikacyjnej i gazowej, dobudowa szybu windowego). W wyniku projektu powstała infrastruktura umożliwiająca poprawę dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym szczególnie osób z niepełnosprawnościami. Dzięki przekształceniu obiektu na siedzibę Warsztatów Terapii Zajęciowej przy

Stowarzyszeniu „Dorośli-Dzieciom” możliwe było zwiększenie zakresu świadczonych usług, np. o doradztwo zawodowe, treningi kompetencji i umiejętności społecznych, warsztaty. Całkowita wartość projektu 1.164.432,62 zł, w tym dofinansowanie z UE 989.767,72 zł oraz wkład własny Powiatu Sępoleńskiego 174.664,90 zł.

5) *„Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Powiatu Sępoleńskiego – budynek Warsztatów Terapii Zajęciowej”*

Projekt realizowany był w 2018 r. i był współfinansowany ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Projekt objął kompleksową termomodernizację budynku przy ul. T. Kościuszki 3 w Sępólnie Krajeńskim (docieplenie ścian zewnętrznych, ścian fundamentowych z izolacją przeciwwilgociową, wykonanie nowego dachu wraz z jego ociepleniem i orynowaniem, obróbkami blacharskimi, instalacją odgromową, docieplenie stropu piwnic i stropu nad parterem, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, montaż nowej instalacji CO oraz zamontowanie energooszczędnego oświetlenia LED). Całkowita wartość projektu 746.383,72 zł, w tym dofinansowanie z UE 607.210,17 zł i wkład własny Powiatu Sępoleńskiego 139.173,55 zł.

6) *„Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”*

Projekt realizowany był w 2020 r. i był współfinansowany ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. W ramach projektu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku zajmowało się dystrybucją dla OPS, DPS, Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych środków ochrony indywidualnej oraz materiałów i środków do dezynfekcji. Ponadto w ramach projektu zakupione zostały testy w kierunku COVID-19 oraz sfinansowano koszty dodatków do wynagrodzenia przez okres 3 miesięcy dla pracowników Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych w Kamieniu Krajeńskim oraz Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Suchorączku. Całkowita wartość projektu 324.066,10 zł, w tym dofinansowanie z UE 256.503,40 zł.

7) „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III

W związku z panującą pandemią COVID-19, PFRON w 2020 r. uruchomił program pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III. W związku z tym Powiat Sępoleński zawarł z PFRON umowę na realizację przez PCPR w/w programu. Pomocą zostali objęci uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim, uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku, podopieczni Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim, pełnoletni uczestnicy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i pełnoletni wychowankowie specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, uczniowie szkół specjalnych przysposabiających do pracy zamieszkujących teren Powiatu Sępoleńskiego. Pomoc została udzielona w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych dla w/w uczestników. Wsparcie przyznano na 442 dofinansowania ze środków PFRON po 500,00 zł na łączną kwotę 221.000,00 zł.

Rezultaty wyżej wymienionych projektów:

- zwiększenie samodzielności beneficjentów projektów w kontaktach z innymi osobami,
- poprawienie relacji w obrębie rodziny,
- kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wzrost aktywności beneficjentów projektów,
- poprawa kondycji fizycznej uczestników projektów,
- nawiązanie więzi i dzielenie się doświadczeniami między rodzinami opiekującymi się osobami z zaburzeniami psychicznymi,
- wymiana doświadczeń i poglądów wśród uczestników projektów,
- poprawa umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- przeciwdziałanie patologii społecznej,
- integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi, głównie przez wyposażenie ich w kompetencje umożliwiające pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznej dostępnej osobom sprawnym, a także przez zmianę stereotypów dotyczących oceny przydatności społecznej tych osób,
- poprawa jakości i dostępności do różnych ofert oparcia społecznego,

- poprawa dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym szczególnie osób z niepełnosprawnościami,
- zapewnieniem opieki w warunkach domowych dla osób z niepełnosprawnościami w czasie pandemii COVID-19,
- pomoc finansowa osobom z niepełnosprawnościami oraz dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami, które zostały poszkodowane w wyniku działania żywiołu, który przeszedł przez Powiat Sępoleński w 2017 roku,
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztat terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

2.3.2. Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnościami uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Do realizacji tego celu niezbędne jest: dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności, ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań oraz prowadzenie poradnictwa zawodowego, uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia, przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia, dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie, określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego.

Osoby z niepełnosprawnościami nie stanowią jednolitej grupy wymagającej takiej samej pomocy. W tej sytuacji nie można dopuścić do tego, aby definicje czy klasyfikacje przyczyniały się do wyodrębnienia ludzi z niepełnosprawnościami ze społeczeństw lub też ograniczały postępy w rehabilitacji i szeroko rozumianej integracji. Powinny natomiast wychodzić naprzeciw ich indywidualnym potrzebom, problemom i oczekiwaniom tak, aby ta grupa osób mogła otrzymywać pracę, która umożliwi im pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Rehabilitację zawodową osób z niepełnosprawnościami o zasięgu powiatowym realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim. Poniżej zostały przedstawione informacje dotyczące działań Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim w latach 2015-2020.

2015 rok

Zgodnie z informacją o wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2015 roku wg algorytmu na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) dla Powiatu Sępoleńskiego przyznano środki w wysokości 1.083.606 zł, a ich ostateczny podział zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z dnia 29 grudnia 2015 r. NR XV/93/2015 przedstawia się następująco:

- rehabilitacja zawodowa: 54.874,36 zł,
- rehabilitacja społeczna: 1.028.731,64 zł.

W okresie od **01.01.2015 r. do 31.12.2015 r.** Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim zrealizował następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane z PFRON:

- sfinansowano staż dla 4 osób z niepełnosprawnościami (w tym 4 mężczyzn),
- wypłacono jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 kobiety).

2016 rok

Zgodnie z informacją o wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2016 roku wg algorytmu na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) dla Powiatu Sępoleńskiego przyznano środki w wysokości 1.066.391 zł, a ich ostateczny podział zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z dnia 25 listopada 2016 r. NR XXVI/130/2016 przedstawia się następująco:

- rehabilitacja zawodowa: 64.151,46 zł,
- rehabilitacja społeczna: 1.002.239,54 zł.

W okresie od **01.01.2016 r. do 31.12.2016 r.** Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim zrealizował następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane z PFRON:

- sfinansowano staż dla 4 osób z niepełnosprawnościami (w tym 4 mężczyzn),
- wypłacono zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 mężczyzny) za okres 09.03.2016-31.05.2016 oraz 01.08.2016-31.10.2016,
- wypłacono koszty wyposażenia stanowiska pracy dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 mężczyzny).

2017 rok

Zgodnie z informacją o wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2017 roku wg algorytmu na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046) dla Powiatu Sępoleńskiego przyznano środki w wysokości 1.071.775,00 zł, a ich ostateczny podział zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z dnia 24 listopada 2017 r. NR XXXVIII/195/2017 przedstawia się następująco:

- rehabilitacja zawodowa: 46.629,08 zł,
- rehabilitacja społeczna: 1.025.145,92 zł.

W okresie od **01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.** Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim zrealizował następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane z PFRON:

- sfinansowano staż dla 3 osób z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta i 2 mężczyzn),
- sfinansowano koszty szkolenia dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 mężczyzny),
- wypłacono koszty wyposażenia stanowiska pracy dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 kobiety).

2018 rok

W roku 2018 podział środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dokonany został w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88, poz. 808 ze zm.).

Środki finansowe dla Powiatu Sępoleńskiego przyznane zostały w 2018 roku w wysokości **1.230.839,00 zł.**, a ich ostateczny podział zgodnie z uchwałą Rady Powiatu z dnia 16 listopada 2018 r. NR LI/252/2018 przedstawia się następująco:

- rehabilitacja zawodowa: 71.553,22 zł,
- rehabilitacja społeczna: 1.159.285,78 zł.

W okresie od **01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.** Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim zrealizował następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane z PFRON:

- sfinansowano staż dla 2 osób z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta i 1 mężczyzna),
- wypłacono koszty wyposażenia stanowiska pracy dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 kobiety),
- wypłacono jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 kobiety).

2019 rok

Środki finansowe dla Powiatu Sępoleńskiego po podjęciu w dniu 15 października 2019 roku, uchwały nr 63/2019 w sprawie ponownego podziału środków finansowych Funduszu na 2019 rok na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji (...) w związku z wejściem w życie z dniem 8 października 2019 r. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 października 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 1898) oraz decyzją o przeznaczeniu dodatkowych środków dla powiatów na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej wynosiły **1 296 968,00 zł.**

Ostateczny podział środków PFRON dla Powiatu Sępoleńskiego przedstawiał się następująco:

- rehabilitacja zawodowa: 46 928,65 zł
- rehabilitacja społeczna: 1 250 039,35 zł.

W okresie od **01.01.2019 r. do 31.12.2019 r.** Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim zrealizował następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane z PFRON:

- sfinansowano staż dla 2 osób z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta i 1 mężczyzna),
- sfinansowano koszty badań lekarskich dla 1 osoby z niepełnosprawnościami skierowanej na staż (1 mężczyzna),
- wypłacono refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenie oraz składki ZUS osoby z niepełnosprawnościami poszukującej pracy skierowanej na prace interwencyjne za okres od 26.04.2019 r. do 25.09.2019 r. (dla 1 osoby, 1 kobiety),
- wypłacono koszty wyposażenia stanowiska pracy dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 mężczyzna),
- zrefundowano zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 mężczyzna) za okres 01.11.2019-31.12.2019.

2020 rok

Zgodnie z komunikatem PFRON z dnia 03.04.2020 r. dla Powiatu Sępoleńskiego przyznano środki na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426 z późn. zm.) w wysokości **1 507 922,00 zł.**

Ostateczny podział środków PFRON dla Powiatu Sępoleńskiego (Uchwała Nr XXXVIII/129/2020 Rady Powiatu w Sępólnie Krajeńskim) przedstawiał się następująco:

- rehabilitacja zawodowa: 300,95 zł
- rehabilitacja społeczna: 1 507 621,05 zł.

W okresie od **01.01.2020 r. do 31.12.2020 r.** Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim zrealizował następujące zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane z PFRON:

- wypłacono zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia dla 1 osoby z niepełnosprawnościami (1 mężczyzna) za okres 01.12.2019-29.02.2020.

*Powiatowy program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim
na lata 2022-2030*

Tabela Nr 16. Kwota środków PFRON przyznana oraz wykorzystana na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w latach 2015-2020.

	2015 rok		2016 rok		2017 rok		2018 rok		2019 rok		2020 rok	
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
Limit ogółem	1.037.645,00	1.083.606,00	1.066.391,00	1.066.391,00	1.073.317,00	1.071.775,00	1.202.638,00	1.230.839,00	1.248.305,00	1.296.968,00	1.507.922,00	1.507.922,00
Rehabilitacja zawodowa	94.000,00	54.874,36	105.600,00	64.151,46	87.300,00	46.629,08	102.000,00	71.553,22	101.000,00	46.928,65	70.000,00	300,95
Rehabilitacja społeczna	943.645,00	1.028.731,64	960.791,00	1.002.239,54	986.017,00	1.024.145,92	1.100.638,00	1.159.285,78	1.147.305,00	1.250.039,35	1.437.922,00	1.507.621,05

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku i Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim.

Pozostałe projekty, w których udział brały osoby z niepełnosprawnościami.

Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim w okresie od 2015 r. do 2020 r. realizował następujące projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój** oraz **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**, w których również uczestniczyły osoby z niepełnosprawnościami:

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie sępoleńskim (I)”
Działanie 1.1 PO WER, okres realizacji: 01.02.2015-31.12.2015 – 6 osób z niepełnosprawnościami (w tym 4 kobiety), z tego: 5 osób zostało skierowanych na staż, 1 osoba podjęła pracę w ramach prac interwencyjnych;
- „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w powiecie sępoleńskim (I)”
Działanie 8.1 RPO, okres realizacji: 01.06.2015-29.02.2016 – 12 osób z niepełnosprawnościami (w tym 8 kobiet), z tego: 8 osób uczestniczyło w stażu, 2 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych, 2 osoby otrzymały jednorazowe środki na działalność gospodarczą;
- „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w powiecie sępoleńskim (II)”
Działanie 8.1 RPO, okres realizacji: 01.01.2016-31.12.2016 – 7 osób z niepełnosprawnościami (w tym 5 kobiet), z tego: 7 osób zostało skierowanych na staż;
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie sępoleńskim (II)”
Działanie 1.1 PO WER, okres realizacji: 01.02.2016-31.12.2016 – 11 osób z niepełnosprawnościami (w tym 8 kobiet), z tego: 10 osób zostało skierowanych na staż, 1 osoba podjęła pracę w ramach prac interwencyjnych;
- „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w powiecie sępoleńskim (III)”
Działanie 8.1 RPO, okres realizacji: 01.01.2017-31.12.2018 – 20 osób z niepełnosprawnościami (w tym 14 kobiet), z tego: 12 osób zostało skierowanych na staż, 3 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych, 2 osoby otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 3 osoby podjęły pracę na doposażonym stanowisku pracy;
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie sępoleńskim (III)”
Działanie 1.1 PO WER, okres realizacji: 01.01.2017-31.12.2018 – 15 osób z niepełnosprawnościami (w tym 10 kobiet), z tego: 8 osób zostało skierowanych

na staż, 4 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych, 3 osoby otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej;

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie sępoleńskim (IV)”
Działanie 1.1 PO WER, okres realizacji: 01.01.2019-30.06.2021 – 7 osób z niepełnosprawnościami (w tym 6 kobiet), z tego: 6 osób zostało skierowanych na staż, 1 osoba otrzymała bon na zasiedlenie;
- „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w powiecie sępoleńskim (IV)”
Działanie 8.1 RPO, okres realizacji: 01.01.2019-31.05.2022 – 24 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 12 kobiet), z tego: 11 osób zostało skierowanych na staż, 10 osób podjęło pracę w ramach prac interwencyjnych, 2 osoby otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 1 osoba podjęła pracę na doposażonym stanowisku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim realizował również programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w ramach środków **rezerwy Funduszu Pracy**:

2015 rok

- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 30-50 lat – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 1 osoba została skierowana na staż, 1 osoba podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 30-50 lat II – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 mężczyzna), która podjęła pracę w ramach prac interwencyjnych;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy – 5 osób z niepełnosprawnościami (w tym 3 kobiety), z tego 2 osoby

zostały skierowane na staż, 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych, 1 osoba podjęła pracę w ramach prac interwencyjnych;

- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy II – 4 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 2 osoby zostały skierowane na staż, 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia realizujący roboty publiczne – 6 osób z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 6 osób podjęło pracę w ramach robót publicznych.

2016 rok

- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 3 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 2 mężczyzn), z tego 2 osoby zostały skierowane na staż;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia II – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 mężczyzna), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program regionalny – 6 osób z niepełnosprawnościami (w tym 4 kobiety), w tym 1 osoba została skierowana na staż, 3 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych, 1 osoba otrzymała jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 1 osoba podjęła pracę na doposażonym stanowisku pracy;
- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia realizujący roboty publiczne – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 3 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;

- Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy II – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 mężczyzna), która podjęła pracę w ramach robót publicznych.

2017 rok

- Program regionalny – 1 osoba z niepełnosprawnościami (1 kobieta), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych długotrwale – 1 osoba z niepełnosprawnościami (1 mężczyzna), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych na terenach, na których w 2017 roku miały miejsce klęski żywiołowe – 1 osoba z niepełnosprawnościami (1 mężczyzna), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego *Mieszkanie Plus* - 7 osób z niepełnosprawnościami (w tym 3 kobiety), z tego 1 osoba została skierowana na staż, 4 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych, 1 osoba podjęła pracę w ramach robót publicznych, 1 osoba podjęła pracę na doposażonym miejscu pracy;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 3 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych na terenach, na których w 2017 roku miały miejsce klęski żywiołowe II – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 2 mężczyzn), z tego 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;
- Inny program, którego realizacja wynikać będzie z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy (pkt 1 ppkt 19 „Zasad...”) – 7 osób z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 3 osoby zostały skierowane na staż, 4 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych.

2018 rok

- „Łagodzenie skutków nawałnicy z 2017 roku” – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 mężczyzna), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program regionalny „Wiek naszym atutem – II edycja” – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych, 1 osoba została skierowana na szkolenie;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 2 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego *Mieszkanie Plus* – 4 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 3 kobiety), z tego 4 osoby zostały skierowane do pracy w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi II – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), która została skierowana do pracy w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej **osób długotrwale bezrobotnych** – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), która została skierowana na staż;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych **w wieku 45 lat i powyżej** – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 1 osoba została skierowana na staż, 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 45 lat i powyżej II – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 1 osoba została skierowana na staż, 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego *Mieszkanie Plus* II – 6 osób z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 5 osób podjęło pracę w ramach robót publicznych, 1 osoba została skierowana na szkolenie;

- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego *Mieszkanie Plus* III – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych.

2019 rok

- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi – 1 osoba z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), która podjęła pracę w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia – 7 osób z niepełnosprawnościami (w tym 2 kobiety), z tego 6 osób podjęło pracę w ramach robót publicznych, 1 osoba podjęła pracę w ramach prac interwencyjnych.

2020 rok

- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 2 osoby zostały skierowane do pracy w ramach robót publicznych;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia – 3 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 3 mężczyzn), z czego 2 osoby podjęły pracę w ramach robót publicznych, 1 osoba podjęła pracę w ramach prac interwencyjnych;
- Program, którego realizacja wynika z diagnozy bieżących potrzeb lokalnego rynku pracy w związku z COVID-19 – 2 osoby z niepełnosprawnościami (w tym 1 kobieta), z tego 2 osoby podjęły pracę w ramach prac interwencyjnych.

3. INSTYTUCJE I PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM

Instytucjonalną gotowość do świadczenia pomocy osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom posiadają jednostki pomocy społecznej, prowadzone przez organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe. Realizują one wszystkie możliwe formy wsparcia w ramach pomocy środowiskowej, świadczonej w miejscu ich zamieszkania oraz pomocy stacjonarnej, świadczonej poza jej miejscem zamieszkania. Osoby, które między innymi ze względu na niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą korzystać ze specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w ośrodkach wsparcia. W sytuacjach wymagających świadczenia

usług bytowych i opiekuńczych całodobowo, osoby z niepełnosprawnościami mogą zostać umieszczone w domu pomocy społecznej.

3.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku jest jednostką organizacyjną Powiatu Sępoleńskiego wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej, realizującą m. in. zadania w zakresie pomocy osobom z niepełnosprawnościami. Jest również partnerem dla organizacji pozarządowych prowadzących lub też wspierających działalność na rzecz osób wymagających pomocy, w tym szczególnie osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych samorząd powiatowy jako jeden z dysponentów środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wykonuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami.

3.1.1. Punkt Poradnictwa Specjalistycznego

Punkt Poradnictwa Specjalistycznego funkcjonuje w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku. W ramach jego działalności udzielane jest poradnictwo prawne dla mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego. Poradnictwo świadczone jest bezpłatnie osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów życiowych, w tym również osobom z niepełnosprawnościami.

3.1.2. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku funkcjonuje w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku i jest instytucją orzekającą o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, powołaną przez Starostę Sępoleńskiego dnia 1 lutego 2004r. po uzyskaniu zgody Wojewody Kujawsko-Pomorskiego na realizację zadań z zakresu orzekania o niepełnosprawności na terenie naszego powiatu. Organ ten prócz wydawania orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia i orzeczeń o stopniu

niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia dla celów pozarentowych, wydaje również legitymacje osób niepełnosprawnych oraz od 1 lipca 2014 r. karty parkingowe.

3.2. Mieszkania chronione

W przypadku osób pełnoletnich, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom opuszczającym pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu chronionym. Na terenie Powiatu Sępoleńskiego funkcjonują następujące mieszkania chronione:

- mieszkanie w Sępólnie Krajeńskim znajdujące się w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, które przeznaczone jest dla osoby lub rodziny, która ze względu na trudną sytuację życiową, przemoc w rodzinie, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy oraz zakład dla nieletnich;
- mieszkanie w Wałdowie znajdujące się w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, które przeznaczone jest dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie mają możliwości powrotu do ostatniego stałego miejsca zamieszkania;
- mieszkanie chronione treningowe znajdujące się w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku, które przeznaczone jest dla osób usamodzielnionych opuszczających pieczę zastępczą w celu zapewnienia usług bytowych oraz nauki, rozwijania lub utrwalania samodzielności, sprawności w zakresie obsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia,
- mieszkania chronione dla seniorów w Domu Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim, które przeznaczone są dla osób, które ukończyły 65 rok życia,

są mieszkańcami Powiatu Sępoleńskiego, znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i zdrowotnej oraz oczekują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu i nie wymagają całodobowych usług.

3.3. Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim

Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim jest jednostką organizacyjną wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej i jest również dysponentem środków PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych. Do zakresu działania PUP należy wykonywanie zadań wynikających z:

- a) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r., poz. 1100 z późn. zm.),
- b) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573),
- c) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 423 z późn. zm.),
- d) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.).

3.4. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych Powiatu Sępoleńskiego

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo – doradczym, działająca przy Staroście Sępoleńskim. Do zakresu działania powiatowej rady należy:

- a) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz do realizacji praw osób z niepełnosprawnościami,
- b) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- c) ocena realizacji programów,
- d) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

3.5. Centrum Administracyjne Domów Dla Dzieci w Więcborku

Centrum Administracyjne Domów Dla Dzieci w Więcborku jest powiatową jednostką organizacyjną Powiatu Sępoleńskiego wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Centrum Administracyjne działa na podstawie:

1. ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.),
2. ustawy dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),
3. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720),
4. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.),
5. ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 149 poz. 887)
6. statutu,
7. regulaminu uchwalonego przez Zarząd Powiatu,
8. innych powszechnie obowiązujących przepisów.

Centrum Administracyjne jest jednostką budżetową nie posiadającą osobowości prawnej. Siedziba Centrum Administracyjnego mieści się w Więcborku przy Al. 600-lecia 9. Centrum Administracyjne obsługuje następujące wyodrębnione placówki:

- **Dom Dla Dzieci Nr 1 w Więcborku** przy ul. Janusza Korczaka 1, 89-410 Więcbork,
- **Dom Dla Dzieci Nr 2 w Więcborku** przy ul. Janusza Korczaka 3, 89-410 Więcbork,
- **Dom Dla Dzieci Nr 3 w Małej Cerkwicy** 18/1, 89-430 Kamień Krajeński,
- **Dom Dla Dzieci Nr 4 w Małej Cerkwicy** 18/2, 89-430 Kamień Krajeński.¹³

Domy Dla Dzieci są placówkami utworzonymi w celu zapewnienia całodobowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej na poziomie obowiązujących standardów. Domy mają charakter typu opiekuńczo – wychowawczy socjalizacyjny całodobowy, w której mogą przebywać dzieci powyżej 10 roku życia do osiągnięcia przez wychowanka pełnoletności. Wychowanek po uzyskaniu pełnoletności może przebywać na dotychczasowych zasadach w placówce do 25 roku życia

¹³ <http://www.bip.capow-wiecbork.pl/index.php?id=217>.

pod warunkiem kontynuacji nauki szkolnej. W 2020 roku w Domach przebywało 14 dzieci z niepełnosprawnościami.

3.6. Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu rodzinnego – „Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie”

Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie znajduje się przy ul. Długiej 20 b w Wąwelnie i jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego. Rodzinny Dom Dziecka jest jednostką organizacyjną Powiatu Sępoleńskiego. Jest to placówka koedukacyjna, przeznaczona dla nie więcej niż siedmiorga dzieci. Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Ponadto wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi oraz zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych¹⁴. W 2020 roku w Rodzinnym Domu Dziecka w Wąwelnie przebywała 2 dzieci z niepełnosprawnościami.

3.7. Dom Pomocy Społecznej w Suchorączku

Dom Pomocy Społecznej w Suchorączku mieści się w zabytkowym pałacyku z 1856 roku, położonym w przepięknym parku z pomnikami przyrody na terenie Parku Krajobrazowego. Dom przeznaczony jest dla 75 mężczyzn, przewlekłe psychicznie chorych. Dom umożliwia Mieszkańcom udział w terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i aktywności, zapewnia warunki do rozwoju samorządności, stymuluje w nawiązaniu, utrzymywaniu i rozwijaniu kontaktu z rodziną i środowiskiem, zmierza do usamodzielnienia Mieszkańca w miarę jego możliwości. Zakres opieki i usług świadczonych na rzecz Mieszkańców, dostosowany jest do ich indywidualnych potrzeb i możliwości

¹⁴<http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&sqi=2&ved=0CCoQFjACahUKEwjEsYlpOPIAhXBvnIKHXdQCCE&url=http%3A%2F%2Fwww.bip.powiat-sepolno.pl%2Fplik%2C5420%2Czalatcznik-statut.pdf&usg=AFQjCNHTbV2a30UxsTQLCNeZVvXMKQTxtg&sig2=iYUmIjIusWDFlvEw4jDCYw&bvm=bv.105841590,d.bGQ>.

psychofizycznych oraz możliwości finansowo – organizacyjnych Domu. Istotne jest podmiotowe traktowanie Mieszkańców, posiadanie przez nich własnych przedmiotów, ubrań, miejsc do ich przechowywania, prowadzenie aktywnego trybu życia, przełamanie izolacji i monotonii życia. Mieszkańcy mogą realizować swoje pasje, zainteresowania oraz hobby w wybranych dowolnie przez siebie pracowniach (pracownia prac manualnych i plastycznych, pracownia krawiecka, kuchnia terapeutyczna, pracownia stolarska, montażowa i ogrodnicza oraz sala do zajęć sportowo – rekreacyjnych).

3.8. Dom Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim

Dom Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim znajduje się przy ul. Podgórnej 2 i prowadzony jest przez Powiat Sępoleński. Dom Pomocy Społecznej przeznaczony jest dla 70 mieszkańców, przewlekłe somatycznie chorych. Dom zapewnia swoim Mieszkańcom warunki bezpiecznego i godnego życia, jak również intymność, umożliwia rozwój osobowości oraz zainteresowań. W organizacji i zasadach Domu, uwzględnia się stopień fizycznej i psychicznej sprawności Mieszkańców. Zakres opieki i usług świadczonych na rzecz Mieszkańców, dostosowywany jest do ich indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych. Dom Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim gwarantuje Mieszkańcom całodobową opiekę, zapewnia niezbędne potrzeby bytowe, pielęgnacyjne, społeczne, kulturalne, i religijne oraz stwarza warunki bezpiecznego i godnego życia, aktywizuje Mieszkańców, współpracuje z osobami fizycznymi i prawnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

3.9. Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Kamieniu Krajeńskim

Dom znajduje się przy ul. Dworcowej 1. Prowadzony i nadzorowany jest przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety, na podstawie stosownej umowy zawartej ze Starostą Sępoleńskim i przeznaczony jest dla 50 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Dom zapewnia Mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokaja podstawowe i uzasadnione potrzeby: bytowe, zdrowotne, edukacyjne, religijne i społeczne, zgodnie z nauką Kościoła i założeniami konstytucyjnymi Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety, zobowiązującymi do udzielenia potrzebującym i chorym jak najdalej idącej pomocy i opieki. Zakres opieki i usług świadczonych na rzecz Mieszkańców dostosowany jest do ich indywidualnych, uzasadnionych potrzeb i możliwości psychofizycznych oraz możliwości finansowo – organizacyjnych Domu.

3.10. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu "Dorośli-Dzieciom" w Sępólnie Krajeńskim

Warsztat Terapii Zajęciowej został utworzony w grudniu 2003 roku. Obecnie jest przeznaczony dla 47 osób. Celem terapii zajęciowej prowadzonej w Warsztacie jest stworzenie osobom niepełnosprawnym intelektualnie, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej, w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności życia codziennego oraz umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Działalność Warsztatu nastawiona jest na profesjonalną pomoc, integrację i rehabilitację niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego. Zajęcia prowadzone są w ośmiu następujących pracowniach:

- pracownia gospodarstwa domowego,
- pracownia komputerowo – biurowa,
- pracownia majsterkowania,
- pracownia plastyczna,
- pracownia kroju i szycia,
- pracownia poznawania życia,
- pracownia ogrodniczo – florystyczna,
- pracownia przygotowania zawodowego z oddziałami zieleni miejskiej i pracownika gospodarczego.

Dodatkowo prowadzona jest stała rehabilitacja ruchowa.

3.11. Ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Sępoleńskiego

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego funkcjonują 4 ośrodki pomocy społecznej:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie.

Są to jednostki pomocy społecznej, obszarem obejmującym jedną gminę na terenie Powiatu Sępoleńskiego. Mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne usprawnienia, zasoby i możliwości. Jednym z zadań ośrodków pomocy społecznej jest pobudzenie społecznej aktywności w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Formy pomocy udzielanej przez ośrodki pomocy społecznej:

- pomoc materialna wynikająca z ustawy o pomocy społecznej,
- praca socjalna, wsparcie dla klientów w sytuacjach trudnych i konfliktowych,
- świadczenia rodzinne wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, których celem jest zapewnienie osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami niezbędnej pomocy. Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Zakres usług jest dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby.
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które obejmują działania zmierzające do usprawnienia osób z zaburzeniami tak, aby mogły w miarę samodzielnie funkcjonować w środowisku, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów samoobsługi i dbałości o higienę i wygląd, utrzymywania kontaktów z członkami rodziny i ze społecznością lokalną, organizowania spędzania wolnego czasu, korzystania z usług różnych instytucji, kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi, kształtowanie odpowiednich postaw członków rodziny wobec osoby z niepełnosprawnościami,
- kompletowanie dokumentów niezbędnych do umieszczenia w domu pomocy społecznej,
- poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne dotyczące problemu uzależnień, mediacje w konfliktach rodzinnych, pomoc ofiarom przemocy,
- realizacja różnego rodzaju projektów, programów, których uczestnikami mogły być lub były osoby z niepełnosprawnościami, np. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Pomoc Żywnościowa”, „Program Aktywizacja i Integracja – Nowy Start”, „Senior Młody Duchem”, „Otwórz oczy – nie daj się przemocy w gminie Sępólno Krajeńskie”, „Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim na rzecz włączenia społecznego!”, „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”, „Kujawsko-Pomorskie Środowiskowe Centrum Opieki Psychogeriatrycznej w Otępieniach”, „Klub Integracji Społecznej w Sępólnie Krajeńskim”, „Pogotowie asystenckie w Sępólnie Krajeńskim”, Program Aktywności Lokalnej na terenie Gminy Więcbork”, „Pomoc sąsiedzka w Gminie Więcbork”, „Centrum Aktywności Seniora”, „WIGOR – projekt transferu i wdrożenia nowych rozwiązań w obszarze usług społecznych na rzecz aktywności seniorów”.

3.12. Szpital Powiatowy im. dr Adama Gacy i dr Józefa Łaskiego w Więcborku

Szpital prowadzony jest przez Sp. z o.o. NOVUM-MED., której głównym celem jest udzielanie świadczeń zdrowotnych mających służyć: zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia ludności, w efekcie prowadzonej działalności leczniczej, profilaktycznej oraz poprzez ukierunkowywanie pacjentów na zachowania prozdrowotne. Świadczenia realizowane są przez wykwalifikowaną kadrę zapewniającą w pełni profesjonalną i kompleksową opiekę wszystkim Pacjentom. Szpital w ramach umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia prowadzi zabiegi fizjoterapeutyczne, jak również badania w: Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej, Pracowni Obrazowej RTG i USG, Pracowni Spirometrii, Pracowni Endoskopii, Pracowni Nieinwazyjnej Diagnostyki Kardiologicznej, Pracowni Fizjoterapii, Pracowni Tomografii Komputerowej. Dodatkowo szpital prowadzi poradnie m.in.: psychologiczna, rehabilitacji, zdrowia psychicznego.

3.13. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim

Poradnia oferuje szeroki zakres pomocy i różnorodnych form pracy dla dzieci i młodzieży uczącej się, jak również dla rodziców i nauczycieli w zakresie usług diagnostycznych, doradczych, profilaktycznych oraz terapeutycznych. Korzystanie z pomocy Poradni jest dobrowolne i bezpłatne.

3.14. Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla 40 osób niepełnosprawnych intelektualnie powyżej 16 roku życia, mających trudności w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Celem domu jest doprowadzenie jego uczestników, dzięki prowadzonej rehabilitacji społecznej oraz terapii zajęciowej do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku zapewnia uczestnikom:

- treningi umiejętności: funkcjonowania w codziennym życiu, w tym trening kulinarny i trening budżetowy, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów oraz trening spędzania czasu wolnego,
- terapię zajęciową w pracowniach terapeutycznych,
- terapię ruchową, w tym zajęcia sportowe, turystyczne i rekreację,
- poradnictwo psychologiczne i psychoedukację,

- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym konsultacje psychiatryczne,
- poradnictwo prawne i socjalne.

3.14.1. Klub Samopomocy „DOMEK” w Więborku

Klub Samopomocy „DOMEK” w Więborku funkcjonuje w strukturach Środowiskowego Domu Samopomocy w Więborku i przeznaczony jest dla 20 osób z niepełnosprawnościami z terenu miasta i gminy Więbork, w wieku od 16 lat, które wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Podejmowane w ramach Klubu działania terapeutyczne i rehabilitacyjne mają na celu przeciwdziałanie stygmatyzacji, marginalizacji i alienacji, mobilizowanie uczestników do aktywności, usprawniania zaburzonych funkcji, szczególnie w zakresie kompetencji społecznych i komunikowania się.

3.15. Klub Seniora w Gminie Więbork

Klub Seniora działa przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Więborku od 2009 r., powstał w wyniku realizacji projektu konkursowego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, pn. „W 80 dni dookoła aktywności – Klub Seniora w gminie Więbork”. Po zakończeniu realizacji projektu od października 2010 r. do chwili obecnej Seniorzy cyklicznie spotykają się na zajęciach. Koordynacją działań w Klubie zajmują się pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więborku w ramach swoich obowiązków służbowych. Został stworzony z myślą o integracji i aktywizacji środowiska lokalnego i odpowiada na lokalne potrzeby ludzi starszych, częściowo izolowanych społecznie, z niepełnosprawnościami i samotnych do podejmowania wspólnych działań twórczych, kulturalnych i społecznych. Podstawowym zadaniem tego podmiotu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów z terenu miasta i gminy Więbork. Uczestnikami Klubu Seniora mogą być osoby od 55 roku życia, nieaktywne zawodowo. W Klubie prowadzona jest różnorodna działalność, w głównej mierze skupiająca się wokół aktywności o charakterze: kulturalnym, rekreacyjnym, edukacyjnym oraz sportowym.

3.16. Dom Dziennego Pobytu w Kamieniu Krajeńskim

Dom Dziennego Pobytu w Kamieniu Krajeńskim podlega pod Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim. Istnieje od 1997 roku i znajduje się przy ul. Wyspiańskiego 2 w Kamieniu Krajeńskim. Zadaniem Domu Dziennego Pobytu jest niesienie wsparcia osobom starszym i z niepełnosprawnościami z terenu gminy Kamień Krajeński poprzez proponowanie aktywnych form spędzania czasu, rozwoju pasji połączoną z integracją pokoleniową. Dom Dziennego Pobytu ma do dyspozycji 15 miejsc. Dom świadczy usługi opiekuńcze w zakresie zajęć o charakterze towarzyskim, rekreacyjnym, artystycznym, kulinarnym, plastycznym i turystycznym. Główną działalnością domu jest zapewnienie potrzeb psychospołecznych i zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów poprzez organizowanie czasu wolnego oraz rozwijanie zainteresowań i indywidualnych uzdolnień w tym:

- wykonywanie przedmiotów okolicznościowych z ogólnodostępnych materiałów,
- organizowanie zabaw i gier planszowych,
- zajęcia dydaktyczne, gdzie uczy się pamięć, poznaje historię regionu, czyta literaturę,
- seanse filmowe.

Podopieczni uczestniczą w różnych konkursach i przeglądach, zdobywając liczne wyróżnienia i nagrody.

3.17. Dom Seniora im. św. Franciszka z Asyżu w Więcborku

Dom Seniora jest domem prywatnym prowadzonym przez Siostry Franciszkanek od Pokuty i Miłości Chrześcijańskiej w Więcborku. Dom położony jest wśród malowniczych jezior i lasów Pojezierza Krajańskiego. Dom zapewnia całodobową opiekę wykwalifikowanego personelu, doraźną opiekę pielęgniarską oraz lekarską. W Domu znajduje się sala rehabilitacyjna, gdzie wykonywane są zabiegi rehabilitacyjne dopasowywane do indywidualnych potrzeb oraz aktualnego stanu zdrowia Mieszkańca pod nadzorem fizjoterapeuty. Ponadto Dom preferuje aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez: zajęcia kulturalno-oświatowe realizowane pod okiem animatora, organizowanie świąt (śniadanie Wielkanocne, Wieczera wigilijna, Nowy Rok), uroczystości okazjonalne (urodziny i imieniny Mieszkańców Domu Seniora), imprezy kulturalne, realizacja praktyk religijnych.

3.18. Dom Seniora Gold w Szynewaldzie

Placówka zajmuje się opieką osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami oraz przewlekłe chorymi. Obiekt spełnia wszelkie wymogi bezpieczeństwa, a także jest w pełni

przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami. W Domu na mieszkańców czekają pokoje 1 - 3 osobowe z łazienkami, umeblowane, z systemem przywoławczym. Do urządzenia pokoi można użyć własnych mebli. W budynku znajduje się gabinet zabiegowy, pomieszczenie do wspólnego relaksu, jadalnia, pralnia, suszarnia, sala do terapii zajęciowej i rehabilitacji. Dom otoczony jest ładnie urządzonymi terenami zielonymi z trasami spacerowymi, miejscami na grilla, ogródkiem warzywnym. Opieką nad podopiecznymi zajmuje się profesjonalna kadra. Dom Seniora Gold oferuje kompleksowe usługi opiekuńcze, wśród nich mycie, ubieranie i karmienie jeśli zachodzi taka potrzeba. Mieszkańcy mają zapewnione 5 posiłków dziennie, rehabilitację, opiekę medyczną i pielęgniarstwo. Dom dokłada wszelkich starań, by zagospodarować mieszkańcom także ich wolny czas.

3.19. Organizacje pozarządowe i fundacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim

Organizacje pozarządowe stanowią ważny element wiążący rozmaite struktury publiczne ze społeczeństwem oraz jednostki i grupy społeczne pomiędzy sobą. Przyczyniają się do rozwoju demokracji i kształtowania postaw obywatelskich.

Na terenie Powiatu Sępoleńskiego działa prężnie wiele organizacji pozarządowych na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz fundacje zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym¹⁵:

1) na terenie gminy Sępólno Krajeńskie:

- Stowarzyszenie „Dorośli Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim,
- Stowarzyszenie „BĄDŹ Z NAMI” w Sępólnie Krajeńskim,
- Stowarzyszenie „Duże Różowe Słońce” w Sępólnie Krajeńskim,
- Stowarzyszenie „Jesteśmy Tacy Sami” w Sępólnie Krajeńskim,
- Orchidea Krajeńskie Stowarzyszenie Amazonek w Sępólnie Krajeńskim,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „JANTAR” w Sępólnie Krajeńskim,
- Hospicjum Sępólno Krajeńskie pod wezwaniem św. Wawrzyńca w Sępólnie Krajeńskim,
- Stowarzyszenie na rzecz osób ze spektrum autyzmu „NIEBIESKO MI” w Sępólnie Krajeńskim,
- Stowarzyszenie Akademia Małego Piłkarza w Sępólnie Krajeńskim;

2) na terenie gminy Więcbork:

- Stowarzyszenie „Szpital Wspólnym Dobrem” w Więcborku,

¹⁵ <http://www.bip.powiat-sepolno.pl/495.stowarzyszenia-dzialajace-na-terenie-powiatu-sepolenskiego.html>.

- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w Suchorączku,
 - Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku,
 - Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Razem Od Nowa” w Więcborku,
 - Krajeńskie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane „Silni Duchem” w Więcborku,
 - Stowarzyszenie „Nasz Jastrzębiec” w Jastrzębcu,
 - Fundacja Pomocy Osobom Starszym i Ubogim „Mała Trzódka” w Więcborku;
- 3) na terenie gminy Kamień Krajeński:
- Fundacja „Pomóżmy Dzieciom Niepełnosprawnym” w Kamieniu Krajeńskim,
 - Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Kamieniu Krajeńskim,
 - Stowarzyszenie „Pomóż Sobie Pomagając Innym” w Kamieniu Krajeńskim,
 - Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Ziemi Krajeńskiej” w Kamieniu Krajeńskim,
 - Stowarzyszenie „Bądź aktywny” w Kamieniu Krajeńskim,
 - Stowarzyszenie za marzeniami w Kamieniu Krajeńskim;
- 4) na terenie gminy Sośno:
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Sośno „Sosna” w Sośnie.

3.19.1. Stowarzyszenie „Dorośli Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim

Stowarzyszenie „Dorośli-Dzieciom” w Sępólnie Kraj. założono 24 maja 1999 roku. W chwili obecnej Stowarzyszenie prowadzi Niepubliczną Placówkę Doskonalenia Nauczycieli (NPDN), Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ), Wolontariat Europejski, Klub Młodych Twórców (KMT), Grupy zabawowe, Gminne Centrum Informacji (GCI), Punkt Konsultacyjno-Profilaktyczny d/s Przeciwdziałania Narkomanii oraz Punkt Informacji Turystycznej (PIT). Główne obszary działania to szeroko rozumiane: edukacja i pomoc społeczna oraz informacja i kultura.

Stowarzyszenie współpracuje z samorządem terytorialnym wszystkich szczebli, z fundacjami z kapitałem polskim i zagranicznym oraz z wieloma podmiotami lokalnego środowiska. Realizuje wiele autorskich projektów w obszarze pomocy społecznej i wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenów zagrożonych bezrobociem i patologią społeczną, dla osób z niepełnosprawnościami oraz młodych, zdolnych w trudnej sytuacji życiowej, m. in.: „Przez WTZ do zatrudnienia”, „Aktywna jesień życia”, „Innowacyjna edukacja dla szkół w Gminie Sicienko”, „Centrum Aktywności Rodziny drogą do integracji –

Program Aktywności Lokalnej”, „Innowacyjna edukacja dla szkół w Mieście i Gminie Nakło nad Notecią”, „Modelowe inicjatywy ekologiczne w powiecie sępoleńskim”, „Aktywne mamy w Sępólnie Krajeńskim”, Szkoła Rodzenia „Mamo, Tato, tu jestem”, „Wsparcie Rodziny droga do integracji”, Erasmus+, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami”, „Przyjazna przystań”, „Rodzinna przystań – centrum usług społecznych i wsparcia rodziny”.

3.19.2. Stowarzyszenie „Jesteśmy Tacy Sami” w Sępólnie Krajeńskim

Stowarzyszenie „Jesteśmy Tacy Sami” zostało założone 15 kwietnia 2005 roku. Celem Stowarzyszenia jest działanie i wspieranie wszelkich przedsięwzięć mających na uwadze pomoc oraz tworzenie optymalnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Współpracuje z gminą Sępólno Krajeńskie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Więcborku, Urzędem Marszałkowskim w Toruniu, Polską Fundacją Dzieci i Młodzieży w Warszawie, Bankiem Zachodnim WBK. W 2017 roku zrealizowało następujące projekty: „Turnieje Stolikowe”, „Spartakiada III”, „Mama, Tata i Ja” oraz „Ja w swoim mieszkaniu”.

3.19.3. Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jantar” w Sępólnie Krajeńskim

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Jantar” zrzesza osoby borykające się z problemem choroby alkoholowej oraz osoby współuzależnione z terenu Gminy Sępólno Krajeńskie. Klub Abstynenta to miejsce spotkań i kontaktów z innymi trzeźwiejącymi alkoholikami, w którym prowadzone są różnorodne działania wspierające trzeźwość jego członków, ale również propagujące tę ideę dla społeczności lokalnej tj. mieszkańców Gminy Sępólno Krajeńskie. Realizowane przez Stowarzyszenie zadanie publiczne w 2020 r. przyczyniło się do pomocy blisko 70 osobom uzależnionym, współuzależnionym i ich rodzinom uczestniczącym w zajęciach klubowych w przystosowaniu się do trzeźwego życia w społeczności lokalnej. Osoby te nabyły umiejętności radzenia sobie w trudnej sytuacji, poprawiły komunikację z rodziną i otoczeniem oraz polepszyły standard życia w trzeźwości swoich rodzin, które przez lata żyły we współuzależnieniu. Klub w trakcie realizacji zadania starał się i nadal będzie, stworzyć poczucie bezpieczeństwa dla każdego, kto będzie chciał pracować nad sobą oraz integrować się w społeczności lokalnej, pomagać w odzyskaniu wiary we własną trzeźwość i spokój rodziny.¹⁶

¹⁶ <http://stowarzyszenie-jantar.pl/#onas>.

3.19.4. Stowarzyszenie na rzecz osób ze spektrum autyzmu „NIEBIESKO MI” w Sępólnie Krajeńskim

Celem stowarzyszenia jest pomoc osobom autystycznym i z cechami autyzmu, a także z zaburzeniami pokrewnymi w zakresie:

- edukacji, wychowania i wypoczynku,
- ochrony zdrowia,
- rozwoju i promocji wolontariatu,
- pomocy społecznej, rodzinom, opiekunom, nauczycielom i terapeutom osób z autyzmem oraz innym zainteresowanym osobom w zakresie podnoszenia wiedzy i kwalifikacji.

Działania te zmierzają do likwidacji ograniczeń funkcjonowania wynikających z niepełnosprawności.¹⁷

3.19.5. Stowarzyszenie Przyjaciół Wspierania Osób Niepełnosprawnych w Suchorączku

Głównymi celami działalności Stowarzyszenia są:

- wszechstronna pomoc osobom niepełnosprawnym, a w szczególności mieszkańcom Domu Pomocy Społecznej w Suchorączku, ich rodzinom i opiekunom,
- realizacja wszelkich działań obejmujących tworzenie warunków do rozwoju rehabilitacji i opieki nad osobami niepełnosprawnymi, wdrażanie tych osób do aktywnego życia, wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami oraz ich wspieranie i pomoc ich rodzinom,
- rozwijanie zainteresowań i pasji osób z niepełnosprawnościami,
- wspieranie terapii zajęciowej osób z niepełnosprawnościami,
- wzmacnianie poczucia przydatności społecznej osób z niepełnosprawnościami,
- tworzenie warunków do integracji osób z niepełnosprawnościami z społecznością lokalną i rodzinami osób z niepełnosprawnościami, kształtowanie różnorodnych form współpracy,
- podejmowanie działań na rzecz zwiększenia aktywności osób z niepełnosprawnościami,
- podejmowanie działań zmierzających do łamania barier architektonicznych,

¹⁷ <https://rejestr.io/krs/576985/stowarzyszenie-na-rzecz-osob-ze-spektrum-autyzmu-niebiesko-mi>.

- rozwijanie różnorodnych form pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, a także ich rodzin i opiekunów,
- promocja i organizacja wolontariatu na rzecz wspierania i rozwijania działań statutowych Stowarzyszenia,
- wspieranie zadań statutowych Domu Pomocy Społecznej w Suchorączku, ze szczególnym uwzględnieniem terapii zajęciowej, rehabilitacji leczniczej i społecznej, dostępu do kultury, oraz polepszenie warunków socjalno-bytowych osób tam zamieszkujących,
- ochrona i promocja zdrowia.

3.19.6. Fundacja Pomocy Osobom Starszym i Ubogim „Mała Trzódka” w Więcborku

Fundacja „Mała Trzódka” została powołana przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek od Pokuty i Miłości Chrześcijańskiej. Celami Fundacji są:

- niesienie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, w tym w trudnej sytuacji życiowej,
- niesienie pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
- działalność charytatywna,
- organizacja wolontariatu,
- propagowanie postaw prospołecznych w lokalnym środowisku oraz w wymiarze międzypokoleniowym.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

- zakup żywności, środków higieny i innych artykułów codziennego zapotrzebowania,
- pozyskiwanie środków na zakup wyposażenia potrzebnego do funkcjonowania Domu Seniora im. św. Franciszka z Asyżu,
- organizowanie zbiórek pieniężnych i rzeczowych,
- organizowanie imprez integracyjnych z udziałem osób starszych,
- działalność rękodzielniczą z przeznaczeniem do sprzedaży i przekazaniem dochodu z niej na pomoc dla indywidualnych potrzebujących osób jak i dla Domu Seniora,
- pozyskiwanie środków na konieczne remonty oraz modyfikacje powierzchni użytkowych w Domu Seniora; w celu polepszenia komfortu życia pensjonariuszy,

- wspomaganie osób ubogich i niepełnosprawnych poprzez udzielenie im niezbędnej pomocy,
- pomoc finansową i rzeczową dla seniorów,
- współpracę z instytucjami państwowymi i samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i fundacjami, oraz osobami fizycznymi, działającymi w zakresie zgodnym z celami fundacji.¹⁸

3.19.7. Stowarzyszenie „Pomóż Sobie Pomagając Innym” w Kamieniu Krajeńskim

Stowarzyszenie „Pomóż Sobie Pomagając Innym” jest organizacją pożytku publicznego i działa głównie w obszarze wspierania działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, seniorów z szczególnym uwzględnieniem Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim przy ul. Podgórnej 2.

4. CELE PROGRAMU I PODEJMOWANE DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU

Cele programu zostały opracowane w oparciu o doświadczenia z poprzedniego programu oraz analizę informacji dotyczących problematyki osób z niepełnosprawnościami, jak również o analizę SWOT (mocne i słabe strony działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami). Dzięki analizie SWOT widzimy cechy stanu obecnego działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Mocne strony odnoszą się do potencjału i rozwiązań sprzyjających dobremu zaspokojeniu potrzeb. Natomiast słabe strony oznaczają deficyty w tym zakresie. Część z nich wykazuje, że zarówno w mocnych jak i w słabych stronach, istnieją czynniki zależne od podmiotów realizujących zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Szanse to próba zidentyfikowania czynników zewnętrznych wobec powiatowego systemu wsparcia, które mogą przyczynić się do lepszego zaspokojenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Natomiast zagrożenia to czynniki zewnętrzne zwiększające prawdopodobieństwo, że potrzeby w tym zakresie nie zostaną zaspokojone. Analiza wskazuje, że istnieją jednak szanse oraz zagrożenia, niektóre z nich mają charakter obiektywny, na który nie można mieć bezpośredniego wpływu sprawczego.

¹⁸ <https://fundacja.siostryzorlika.pl/o-nas/>.

4.1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- Realizowanie zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej, programów celowych – finansowanych ze środków PFRON. - Wspieranie przez Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim, osób z niepełnosprawnościami w aktywizacji zawodowej ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. - Pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania ze środków krajowych, unijnych na realizację projektów na rzecz osób z niepełnosprawnościami. - Funkcjonowanie na terenie Powiatu Sępoleńskiego rozwiniętej sieci wsparcia instytucji pomocowych: WTZ, 3 DPS-y, ŚDS, PZOON, 4 DDD, RDD i inne. - Funkcjonowanie organizacji pozarządowych aktywnie działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. - Angażowanie się osób z niepełnosprawnościami w działalność organizacji pozarządowych. - Funkcjonowanie na terenie Powiatu Sępoleńskiego sieci wsparcia specjalnego w postaci Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz szkół i przedszkola z oddziałami integracyjnymi. - Zaangażowanie władz oraz instytucji w problematykę osób z niepełnosprawnościami. - Podnoszenie kwalifikacji, wzrost kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. - Poprawa dostępności części instytucji publicznych dla osób z niepełnosprawnościami. - Stale poprawiający się stan infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. - Rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe. - Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami oczekującymi na przyjęcie do WTZ opieki w postaci „Zajęć klubowych w WTZ”.	- Niski poziom świadomości społeczeństwa o potrzebach osób z niepełnosprawnościami. - Brak na poziomie lokalnym aktualnych danych o rzeczywistej liczbie osób z niepełnosprawnościami i skali ich potrzeb. - Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów dotyczących niepełnosprawności. - Niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. - Występowanie szeregu barier transportowych, architektonicznych i technicznych oraz niewystarczająca liczba zmodernizowanych i zaadaptowanych obiektów dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami. - Utrudniony dostęp osób z niepełnosprawnościami, szczególnie zamieszkujących tereny wiejskie do specjalistów i usług. - Słaby dostęp do wczesnej diagnozy i rehabilitacji. - Słabo rozwinięte usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami. - Ograniczone możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. - Brak zakładów pracy chronionej na terenie Powiatu Sępoleńskiego. - Brak spółdzielni socjalnych, zakładów aktywności zawodowej, które są alternatywną formą aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. - Brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego. - Niskie środki finansowe w stosunku do potrzeb. - Słaba lub brak komunikacji transportowej między obszarami wiejskimi. - Brak bazy uzdrowiskowej i niewystarczająca liczba usług rehabilitacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. - Deficyt mieszkań wspomaganych i chronionych dla osób z niepełnosprawnościami pozwalających zaspokoić ich potrzeby w sposób zdeinstytucjonalizowany i sprzyjający zwiększeniu samodzielności. - Negatywny stosunek do szkół specjalnych, zniechęcający część rodziców do zapisywania do takich placówek oświatowych. - Brak dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami. - Mniejsza aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Szanse	Zagrożenia
• Systematyczna dbałość w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w budynkach mieszkalnych, mieszkaniach oraz obiektach użyteczności społecznych. • Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym. • Środki zewnętrzne na realizację przedsięwzięć na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla sektora publicznego i sektora pozarządowego. • Wdrażanie nowoczesnych metod diagnozy, terapii i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami. • Wzrost świadomości osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w zakresie przysługujących im praw. • Doświadczona i profesjonalnie przygotowana kadra, dająca szansę do tworzenia różnorodnych projektów, umożliwiających rozwój ofert programowych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. • Rozwój wolontariatu. • Tworzenie grup samopomocowych. • Zwiększająca się liczba firm zatrudniająca osoby z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy. • Możliwość przystosowania stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami. • Wejście w życie ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. • Zwiększenie informacji o aktualnej sytuacji i liczbie osób z niepełnosprawnościami dzięki przeprowadzonemu do końca września 2021 roku Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań.	• Niewystarczająca liczba środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. • Niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa. • Niedostosowanie oferty szkół do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wymogów rynku pracy. • Niewystarczające dostosowanie bazy dydaktycznej do wzrastających potrzeb kształcenia osób z niepełnosprawnościami (potrzeba utworzenia oddziału dla osób autystycznych, niewidzących, głuchych). • Brak środków finansowych na pokrycie udziału własnego w celu uczestnictwa w programach pomocowych. • Problemy w pozyskaniu środków finansowych na kontynuację programów na rzecz osób z niepełnosprawnościami. • Brak systemu monitorowania aktualnej sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami. • Coraz większe osłabienie więzi rodzinnych, społecznych i relacji międzyludzkich. • Zbyt duża zmienność przepisów prawnych i brak ich spójności. • Obarczenie samorządów lokalnych nowymi zadaniami, nieproporcjonalne przekazanie środków na ich realizację. • Starzenie się społeczeństwa, co rodzi konieczność rozszerzenia infrastruktury o placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i specjalistyczne. • Ograniczona dostępność danych dotyczących osób z niepełnosprawnościami w ujęciu biologicznym, co utrudnia zdobycie wiedzy na temat tej grupy oraz ich sytuacji przez co możliwe jest niepełne zaspokojenie potrzeb niektórych osób z niepełnosprawnościami. • Panująca w kraju pandemia COVID-19 powodująca bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia. • Możliwe pogorszenie się sytuacji gospodarczej w związku z pandemią COVID-19, co może powodować utratę zatrudnienia przez osoby o słabszej pozycji na rynku pracy. • Wysokie koszty opieki nad osobami z niepełnosprawnościami powodujące zagrożenie ubóstwem ich rodzin. • Skomplikowane procedury dla pracodawców chcących zatrudnić osoby z niepełnosprawnościami. • Niewiedza pracodawców dotyczących korzyści płynących z zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami i funkcjonujące stereotypy dotyczące osób z niepełnosprawnościami. • Istnienie wielu systemów orzecznich.

4.2. Cel główny i cele operacyjne programu

Celem głównym programu jest poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami z terenu Powiatu Sępoleńskiego i ich otoczenia poprzez kompensowanie skutków niepełnosprawności.

Jego osiągnięcie zaplanowane jest poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób z niepełnosprawnościami

Planowane zadania	Partnerzy/ Realizatorzy	Sposób mierzenia	Oczekiwane rezultaty
1. Monitoring i analiza potrzeb osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie Powiatu Sępoleńskiego.	PCPR, PUP, ośrodki pomocy społecznej, PPP, powiat, gmina, oświata, organizacje pozarządowe, ochrona zdrowia	– liczba przeprowadzonych badań, ankiet	– Uzyskanie przez osoby z niepełnosprawnościami informacji o formach udzielania pomocy przez różnego rodzaju instytucje, warunkach uzyskania tej pomocy oraz o drodze załatwiania spraw.
2. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami oraz dostępnych formach pomocy.	PCPR, PUP, ośrodki pomocy społecznej, oświata, ochrona zdrowia, powiat, gmina	– liczba opracowanych materiałów promocyjno – informacyjnych, – liczba ogłoszeń w prasie, – liczba ogłoszeń w mediach, – liczba informacji umieszczonej na stronie internetowej	– Usprawnienie przepływu informacji i ściślejsza współpraca wszystkich podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. – Poprawa dostępności do informacji w zakresie uprawnień oraz możliwości uzyskania wsparcia.
3. Inicjowanie podnoszenia świadomości osób z niepełnosprawnościami i otoczenia społecznego poprzez: – dostarczanie osobom z niepełnosprawnościami jak najpełniejszej informacji w dostępnych dla nich formach i za pomocą dostępnych technologii, z uwzględnieniem potrzeb wynikających z różnych rodzajów dysfunkcji; – zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do Internetu; – uwrażliwienie społeczeństwa oraz władz na prawa i potrzeby osób z niepełnosprawnościami.	PCPR, PUP, ośrodki pomocy społecznej, WTZ, PPP, powiat, gmina, oświata, DPS-y, organizacje pozarządowe, ochrona zdrowia, ŚDS	– wprowadzone udoskonalenia stron internetowych, – liczba osób niepełnosprawnych korzystająca ze szkoleń/ kursów/ warsztatów w zakresie obsługi komputera i Internetu – liczba konferencji, spotkań, debat dotyczących osób z niepełnosprawnościami	– Rozszerzanie kręgu osób, instytucji i organizacji pozarządowych bezpośrednio korzystających z dostępnych form pomocy. – Zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. – Pozytywne zmiany w świadomości społecznej odnośnie problematyki osób z niepełnosprawnościami, wzrost aktywności tych osób, uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby tej grupy społecznej.
4. Tworzenie grup samopomocowych, klubów integracji, fundacji i organizacji pozarządowych.	PCPR, PUP, ośrodki pomocy społecznej, powiat, gmina, organizacje pozarządowe	– liczba utworzonych grup samopomocowych, klubów integracji, fundacji i organizacji pozarządowych, – liczba uczestników	– Przełamanie społecznych barier mentalnych i stereotypów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. – Zwiększenie dostępności do publikacji i wydawnictw dla osób z niepełnosprawnościami.

		grup samopomocowych, klubów integracji, fundacji i organizacji pozarządowych	
5. Mobilizacja pracodawców, organizacji pozarządowych, instytucji i osób indywidualnych do działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami poprzez przyznawanie nagród i wyróżnień.	powiat, gmina	– liczba przyznanych wyróżnień, nagród za działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami	
6. Pogłębianie współpracy między wszystkimi zainteresowanymi stronami, administracją publiczną, sektorem prywatnym, społecznościami lokalnymi, partnerami społecznymi, grupami sektora wolontariatu, osobami z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinami.	PCPR, PUP, ośrodki pomocy społecznej, WTZ, PPP, gmina, DPS-y, organizacje pozarządowe, ŚDS, Policja, CADDD, Kościół, powiat	– liczba zawartych partnerstw, – liczba podjętych działań w zakresie współpracy	
7. Organizowanie szkoleń na temat problemów opieki nad osobami z niepełnosprawnościami.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	– liczba szkoleń, spotkań, warsztatów, wykładów	

2. Integracja osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami

Planowane zadania	Partnerzy/ Realizatorzy	Sposób mierzenia	Oczekiwane rezultaty
1. Inicjowanie rozwijania aktywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby z niepełnosprawnościami.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, powiat, gmina, organizacje pozarządowe, WTZ, DPS-y, ŚDS, CADDD	– liczba i rodzaj podjętych inicjatyw	– Uaktywnienie osób z niepełnosprawnościami w życiu środowiska, otwierania się osób zdrowych na potrzeby tych grup.
2. Promowanie i aktywizacja wolontariatu wśród społeczności lokalnej.	organizacje pozarządowe, oświata, ośrodki pomocy społecznej, PCPR, gmina, powiat	– liczba działających klubów, – liczba działających wolontariuszy, – liczba i rodzaj podjętych akcji	– Zwiększenie możliwości uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem.
3. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.	PCPR, gmina, organizacje pozarządowe, pracodawcy, PUP, ośrodki pomocy społecznej, powiat	– liczba i rodzaj współpracy	– Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w różnego rodzaju imprezach o charakterze sportowo - kulturalno - rekreacyjno - turystycznym poprzez wspieranie finansowe organizatorów.
4. Promowanie uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Sępólnie Krajeńskim.	WTZ, PCPR, organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej	– liczba działań promocyjnych (np. liczba wydanych ulotek, ogłoszeń w prasie, udziału w konkursach, olimpiadach, targach)	– Nawiązywanie i rozwijanie nowych kontaktów społecznych,

*Powiatowy program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim
na lata 2022-2030*

5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia nowych instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnościami, np. Środowiskowy Dom Samopomocy, ZAZ, spółdzielnia socjalna, dom dziennego pobytu.	powiat, gmina, organizacje pozarządowe	– liczba nowo powstałych instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnościami	a także zmniejszenie izolacji społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji osób z niepełnosprawnościami. – Wzrost samodzielności, komfortu i jakości życia osób z niepełnosprawnościami i członków ich otoczenia.
6. Wyrównywanie różnic grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym.	organizacje pozarządowe, gmina, powiat, ośrodki pomocy społecznej, DPS-y, WTZ, SDS, PCPR	– liczba instytucji, organizacji podejmująca działania, – zakres działań	– Zmniejszanie się zjawiska wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami i seniorów, przy jednoczesnej poprawie integracji tegoż środowiska z ogółem społeczeństwa.

3. Polepszenie warunków życiowych osób z niepełnosprawnościami

Planowane zadania	Partnerzy/ Realizatorzy	Sposób mierzenia	Oczekiwane rezultaty
1. Utworzenie na terenie Powiatu Sępoleńskiego wypożyczalni sprzętu.	organizacje pozarządowe, gmina, powiat	– utworzenie wypożyczalni	– Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami korzystania z praw i przywilejów. – Zwiększenie możliwości rehabilitacji dla osób z niepełnosprawnościami. – Zwiększenie samodzielności osób z niepełnosprawnościami w dostępie do różnego rodzaju instytucji. – Zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami w obszarze ich egzystencji życiowej. – Likwidacja ograniczeń, utrudnień, barier w celu umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami sprawniejszego funkcjonowania w życiu codziennym. – Zwiększenie zakresu udzielenia wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnościami i starszym oraz ich rodzinom. – Zwiększenie możliwości pozyskania środków pozabudżetowych. – Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami w Powiecie
2. Rozwój istniejących i tworzenie nowych zakładów rehabilitacji.	ochrona zdrowia, gmina, powiat	– liczba doposażonych placówek w sprzęt rehabilitacyjny, – liczba zakupionego sprzętu rehabilitacyjnego, – liczba nowo powstałych zakładów rehabilitacyjnych	
3. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami udziału w szkoleniach i przekwalifikowaniach zawodowych.	PCPR, PUP, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	– liczba osób z niepełnosprawnościami korzystająca ze szkoleń, przekwalifikowań zawodowych, – liczba szkoleń zawodowych	
4. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowaniu stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami stosownie do ich potrzeb i możliwości.	PUP, pracodawcy	– liczba przystosowanych stanowisk pracy, – liczba utworzonych nowych stanowisk pracy, – liczba rozpoczętych działalności gospodarczych	
5. Likwidacja barier transportowych.	PCPR, powiat, gmina	– liczba zakupionych środków transportu, – liczba dostosowanych samochodów, – liczba wydanych kart parkingowych, – liczba wydanych legitymacji, – liczba osób korzystających z kursu na prawa jazdy, – liczba uzyskanych prawa	

*Powiatowy program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim
na lata 2022-2030*

		jazdy	Sępoleńskim. – Wzrost kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami. – Zwiększenie stopnia przygotowania zawodowego i wzrost potencjalnych możliwości zdobycia zatrudnienia. – Zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami poprzez utworzenie zakładu aktywności zawodowej lub spółdzielni socjalnej.
6. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami.	PCPR	– liczba udzielonych dofinansowań, – liczba osób objętych wsparciem	
7. Dofinansowanie do rehabilitacji społecznej i leczniczej.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, ochrona zdrowia	– liczba i forma udzielonych dofinansowań	
8. Korzystanie z programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dotyczących przedsięwzięć służących ułatwieniu życia osobom z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.	PCPR, PUP, powiat, gminy, organizacje pozarządowe	– liczba i forma udzielonych dofinansowań	
9. Usługi asystenckie i zapewnienie opieki wytchnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami.	ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, PCPR, powiat, gmina	– liczba udzielonych usług, – liczba osób objętych wsparciem	
10. Utworzenie na terenie Powiatu Sępoleńskiego Zakładu Aktywności Zawodowej i/lub Spółdzielni Socjalnej.	powiat, gmina, organizacje pozarządowe	– liczba powstałych jednostek	
11. W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej.	ośrodki pomocy społecznej, PCPR, DPS-y	– liczba umieszczonych osób, – liczba oczekujących osób na umieszczenie	
12. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych poprzez: - wdrażanie standardów	powiat, gmina, PCPR, ośrodki pomocy społecznej, ochrona zdrowia, DPS-y, ŚDS	– liczba i rodzaj wdrożonych standardów dostępności obiektów i przestrzeni publicznej, – liczba i rodzaj likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych, – liczba dostosowanych przestrzeni publicznych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami	

dostępności obiektów i przestrzeni publicznej, - likwidacja barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych, - dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.			
---	--	--	--

4. Wsparcie rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami

Planowane zadania	Partnerzy/ Realizatorzy	Sposób mierzenia	Oczekiwane rezultaty
1. Edukacja dzieci i młodzieży poprzez wspieranie rozszerzania klas integracyjnych w szkołach, oddziałów w przedszkolach.	oświata, powiat, gmina	– liczba nowo powstałych szkół, klas, oddziałów integracyjnych	– Wczesne wykrywanie niepełnosprawności. – Wskazanie rodzicowi prawidłowej drogi edukacyjnej dziecka z niepełnosprawnościami, dostosowanej do jego możliwości.
2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności u dzieci poprzez: – zapewnienie opieki pedagogiczno-psychologicznej i logopedycznej; – opracowanie i realizowanie indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych, dostosowanych do możliwości dzieci z niepełnosprawnościami w oparciu o diagnozę wskazującą na potencjał rozwojowy dziecka; – organizowanie działań wczesnego wspomaganie rozwoju, które mają na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.	PPP, oświata, powiat, gmina, ochrona zdrowia	– liczba udzielonych usług pedagogicznych, – liczba udzielonych usług psychologicznych, – liczba udzielonych usług logopedycznych, – liczba osób korzystająca z usług, – liczba osób podlegających indywidualnym programom edukacyjno – terapeutycznym, – liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, – liczba udzielonych terapii psychologicznych, – liczba udzielonych terapii pedagogicznych, – liczba udzielonych terapii logopedycznych, – liczba wydanych opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju	– Zwiększenie i wyrównanie szans dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w realizacji obowiązku szkolnego razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w placówkach edukacyjnych. – Zwiększenie możliwości w zakresie zdobywania wykształcenia na różnego rodzaju poziomie edukacji. – Możliwość wczesnego wspomagania dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. – Zwiększenie tolerancji i postawy akceptacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami wśród rówieśników.
3. Udzielanie poradnictwa i wsparcia dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami, w tym poradnictwa psychologicznego, pracy socjalnej oraz dofinansowań ze środków PFRON do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej	ośrodki pomocy społecznej, PCPR, PPP, oświata, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe	– liczba i rodzaj udzielonych porad, – liczba rodzin objętych wsparciem, – liczba udzielonych dofinansowań ze środków PFRON dla dzieci	

osób z niepełnosprawnościami oraz podejmowanie inicjatyw z zakresu organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki.			
4. Tworzenie grup samopomocowych.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, powiat, gmina, organizacje pozarządowe	– liczba utworzonych grup samopomocowych, – liczba uczestników grup samopomocowych	

4.3. Adresaci programu

Adresatami programu są osoby z niepełnosprawnościami, rodziny, opiekunowie osób z niepełnosprawnościami, będące mieszkańcami Powiatu Sępoleńskiego.

4.4. Koordynatorzy programu

Koordynatorzy programu:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim.

4.5. Realizatorzy programu

Realizatorzy/ partnerzy programu:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku,
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Dorośli – Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim,
- Domy Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim,
- Domy Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Kamieniu Krajeńskim,
- Dom Pomocy Społecznej w Suchorączku,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sośnie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim,
- Starostwo Powiatowe w Sępólnie Krajeńskim,
- Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim,

- Urząd Miejski w Więcborku,
- Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim,
- Urząd Gminy w Sośnie,
- zakłady pracy chronionej, aktywności zawodowej, spółdzielnie socjalne działające na terenie Powiatu Sępoleńskiego,
- fundacje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Sępoleńskiego,
- Biuro Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
- Zakład Obsługi Oświaty Samorządowej w Sępólnie Krajeńskim,
- Miejsko Gminny Zespół Usług Oświatowych w Kamieniu Krajeńskim,
- Zespół Oświaty Samorządowej w Sośnie,
- publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej działające na terenie Powiatu Sępoleńskiego,
- Komenda Powiatowa Policji w Sępólnie Krajeńskim,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku,
- Centrum Administracyjne Domów Dla Dzieci w Więcborku,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego – Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie,
- placówki wsparcia dziennego.

4.6. Źródła finansowania programu

Źródła finansowania programu:

- budżet powiatu,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, PFRON, NFZ,
- indywidualne środki osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz opiekunów,
- środki jednostek oświatowych,
- środki własne danych jednostek, fundacji i organizacji pozarządowych,
- inne źródła.

4.7. Czas realizacji i zasięg programu

Lata 2022 – 2030 - teren Powiatu Sępoleńskiego.

4.8. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring opierał się będzie na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji Programu i będzie służył do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału.

Podstawowym elementem systemu monitoringu będzie sprawozdanie z realizacji Programu w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów zaangażowanych w realizację. Monitorowanie Programu rozpocznie się od 2023 roku i będzie kontynuowane w całym okresie jego trwania.

Za monitorowanie Programu odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeński z siedzibą w Więcborku oraz Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim, których zadaniem będzie dokonywanie bieżącego oszacowania postępu i skutków realizacji Programu.

Ocena realizacji Programu będzie dokonywana przez Radę Powiatu Sępoleńskiego w cyklu rocznym, na podstawie zbiorczej informacji składanej przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku oraz Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim i zaopiniowanej przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych.

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania.

Organy odpowiedzialne za monitoring Programu w miarę potrzeby będą rekomendowały Radzie Powiatu aktualizację zapisów Programu w oparciu o sprawozdanie z jego realizacji. Zaktualizowany Program będzie przyjmowany podczas sesji Rady Powiatu w Sępólnie Krajeńskim.

ZAKOŃCZENIE

„Powiatowy program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Sępoleńskim na lata 2022-2030” jest dokumentem, który określa zarówno skalę niepełnosprawności, jak i kierunki działań jakie powinny być podjęte w powiecie, aby zmniejszyć bariery, jakie determinują udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym. Osoby z niepełnosprawnościami oczekują od władz, społeczeństwa, najbliższej

rodziny skutecznego sposobu udzielenia pomocy, która zaspokoiłaby ich podstawowe potrzeby życiowe. Pomoc i opiekę osobie chorej, z niepełnosprawnościami, zazwyczaj świadczy rodzina. Często problem niepełnosprawności w rodzinie stanowi sytuację kryzysową, która wymaga pomocy finansowej, a także wsparcia socjalnego i psychologicznego, dostosowanego do potrzeb osoby z niepełnosprawnościami i jej najbliższego otoczenia. Zdarza się też, że osoba z niepełnosprawnościami nie posiada rodziny lub rodzina nie chce podjąć opieki nad osobą chorą lub niepełnosprawną, wówczas konieczne jest zapewnienie opieki przez pomoc społeczną lub zapewnienie instytucjonalnych form pomocy.

W celu zapewnienia równości szans osobom z niepełnosprawnościami duże znaczenie ma podniesienie świadomości społecznej w zakresie rozumienia praw i potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co wiąże się z popularyzacją w społeczeństwie wiedzy na ten temat. Trudności w akceptacji samego siebie spowodowane występującymi schorzeniami, gorsze przygotowanie zawodowe i społeczne pogłębiają zjawisko wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami. Dlatego ważna jest zmiana wizerunku samych osób z niepełnosprawnościami, zapewnienie im, że mają pełne prawo do uczestnictwa w życiu społecznym. W związku z tym należy dążyć do wypracowania warunków mających na celu aktywizację osób z niepełnosprawnościami poprzez wyrabianie w nich zaradności osobistej, a także pobudzenie do aktywności społecznej poprzez znoszenie barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się, a także poprzez zwiększenie dostępności do informacji oraz społeczne zrozumienie oraz akceptację osób z niepełnosprawnościami.

SPIS RYSUNKÓW

1. Rysunek Nr 1. Mapa Powiatu Sępoleńskiego. 9

SPIS TABEL

1. Tabela Nr 1. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie wg Powszechnego Spisu Narodowego 2011 r. w Powiecie Sępoleńskim. 11
2. Tabela Nr 2. Liczba osób niepełnosprawnych biologicznie wg Powszechnego Spisu Narodowego 2011 r. w Powiecie Sępoleńskim..... 11
3. Tabela Nr 3. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie wg aktywności ekonomicznej Powiatu Sępoleńskiego. 11
4. Tabela Nr 4. Zestawienie ogółem wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia z podziałem na gminy w latach 2015-2020 zawierające liczbę wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, o odmowie ustalenia niepełnosprawności oraz o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych 14
5. Tabela Nr 5. Zestawienie ogółem wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia z podziałem na gminy w latach 2015-2020 zawierające liczbę wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, o odmowie ustalenia niepełnosprawności oraz o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych. 14
6. Tabela Nr 6. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia ze względu na stopień niepełnosprawności w latach 2015-2020. 15
7. Tabela Nr 7. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2015-2020. 15
8. Tabela Nr 8. Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem i powyżej 16 roku życia wg przyczyny niepełnosprawności w latach 2015-2020. 15
9. Tabela Nr 9. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2020..... 16
10. Tabela Nr 10. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia w latach 2015-2020..... 17
11. Tabela Nr 11. Wsparcie udzielane przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Sępólnie Krajeńskim w latach 2015-2020..... 21
12. Tabela Nr 12. Liczba wydanych orzeczeń przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Sępólnie Krajeńskim ze względu na powód jego wydania w latach 2015-2020 dla mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego..... 22
13. Tabela Nr 13. Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze środków PFRON oraz wysokość udzielonego wsparcia za pośrednictwem PCPR w latach 2015 – 2020..... 26
14. Tabela Nr 14. Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystająca ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu Aktywny samorząd oraz wysokość udzielonego wsparcia w latach 2015 – 2020. 29
15. Tabela Nr 15. Realizacja programu „Zajęcia klubowe w WTZ” w latach 2018-2020..... 31
16. Tabela Nr 16. Kwota środków PFRON przyznana oraz wykorzystana na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w latach 2015-2020..... 40

SPIS WYKRESÓW

1. Wykres Nr 1. Liczba osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych w Powiecie Sępoleńskim.....10
2. Wykres Nr 2. Zestawienie ogółem liczby wydanych orzeczeń osobom przed 16 rokiem życia i powyżej 16 roku życia, w tym po raz pierwszy w latach 2015-2020.12